ИСЛОҲОТЛАР САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРАЙЛИК!

ШУ АЗИЗ ВАТАН БАРЧАМИЗНИКИ!

ИШОНЧ

17 ДЕКАБРЬ 1996 йил, СЕШАНБА

№ 100 (347)

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг газетаси

1997 йил - инсон манфаатлари йили

ОДАМЛАРГА ҒАМХЎРЛИК - ҲАММА НАРСАДАН УЛУҒ

Ҳар бир инсон олам-олам орзулар билан яшайди. Моддий. маиший, маънавий эҳтиёжлари тўла қондирилиши, яъни инсонларга муносиб ҳаёт тарзининг шакллантирилиши жамият тараққиётининг олий чўққиси дейиш мумкин. Ҳар қандай давлат ва жамиятнинг адолат тарозуси мана шу тамойилларга қай даражада амал қилинаётгани билан ўлчанади.

Истиқлолнинг олтинчи йилини бошидан кечираётган бизнинг мамлакатимизда аҳвол қандай? Биз қаёққа кетяпмиз? Нималарга эришдигу нималарга интиляпмиз? Бу каби саволларга, ҳар бир одам ўз тажрибаси, билими, дунёқарашлари, содир бўлаётган воқеалар, улар моҳиятини таҳлил эта билиш қобилияти даражасида жавоб бериши маълум. Лекин ҳар биримиз қандай жавоб беришимиздан қатъий назар жамият тараққиётининг маълум тенденциялари мавжуд, ҳамма учун умумий ҳақиқат борки — улар муайян қонуниятларгагина бўйсунади.

Мамлакат ҳаётига бир қадар «юқоридан» туриб, табиат ва жамият тараққиёти қонуниятларидан келиб чиқиб назар ташлай оладиган, объектив—яъни холис фикр юрита оладиган, катта ҳаётий ва илмий тажрибага эга бўлган кишилар, албатта, халқимиз бугунги кунда бошдан кечираётган тараққиёт босқичлари, Ватанимиз қайси йўлдан ва қандай одимлаётганини аниқ тасаввур этадилар. Шу жиҳатдан олиб қараганда, беш йилдан сал кўпроқ муддатда истиқлол бизга нималар берганини мушоҳада қилиб кўрайлик. Собиқ мустабид тузум бизга шу қадар кўп муаммоларни мерос қилиб қолдирганки, уларни бир забт билан ҳал этиб бўлмайди- маълум муддат, катта куч-ғайрат керак бўлади. Ана шу маълум муддат ғоят машаққатли кечаётгани ҳам табиий. Шунинг учун ҳам ҳаёт мураккабликлари ортидан туриб нималарга эришаётганимизни аниқ тасаввур қилишга қийналаётганлар оз эмас.

Ҳар қалай нималар бўляпти ўзи? Биз қаёққа кетаяпмиз?!

Мазкур саволларга батафсил жавобни кўпжилдли китоблар орқалигина баён қилиш мумкин. Биз фақат бир қарашдаги кўзга ташланаётган, идрок этиш мумкин бўлган ҳаёт ҳақиқатларигагина тўхталмоқчимиз. Босиб ўтилган йўлни таҳлил этар эканмиз, истиқлолимизнинг бош мақсади Ўзбекистон деб номланган мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллашига эришиш инсоният тараққиётига катта ҳисса қўшган, бой ва серқирра тарихга эга бўлган халқимиз бугунги авлодининг ота-боболаримиз шан-шавкатига муносиб ҳаёт кечиришини таъминлашдан иборат бўлаётганини ҳис этиш қийин эмас.

Энг аввало, одамларимиз аллақачон унутилган иқтисодий фаолият эркинлигини қўлга киритди. Бу - қуруқ шиор эмас, балки давлатнинг амалий тадбирлари билан рўёбга чиқарилди. Аҳолининг катта қисми асрий орзуси - ер, сувга эга бўлди. Энг кичик ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш объектларидан ўрта ва йирик корхоналаргача босқичма-босқич ўз эгаларига топширилди. Яъни мамлакатимиз йўқсиллар давлатидан росмана мулкдорлар давлатига айланди.

Бош ислоҳотчи сифатида давлат меҳнаткашларни, аҳолининг ёрдамга муҳтож табақаларини ижтимоий ҳимоялашга алоҳида эътибор бериб келаётгани сир эмас. Пенсия таъминоти, стипендиялар, ногиронлар ва кам таъминланган оилаларга ғамхўрлик ислоҳотлар давомида давлатимизнинг бош сиёсати бўлиб келяпти. Бизнинг мамлакатимизга хос бўлган муҳим тамойил ислоҳотлар шунчаки ислоҳот учун эмас, балки инсон ҳаётини яхшилаш учун хизмат қилдирилаётганидир.

Фуқароларнинг ҳуқуқий эркинликларини таъминлаш, меҳнат қилиш, билим олиш, соғлиқларини асраш, уй-жой, яшаш шароитларини муттасил яхшилаб бориш ва энг муҳими - инсоннинг маънавий камолотига эришиш йўлида мамлакатимизда амалга оширилаётган тадбирлар аҳамиятини бугунги кунда жаҳон эътироф этмоқда.

Буларнинг ҳаммаси Ўзбекистонни буюк қурилишлар, бунёдкорлик ишлари мамлакатига айлантирди. Собиқ Иттифоққа кирган мамлакатлар ичида фақат бизнинг юртимиздагина шундай кўлам ва суръатларда қурилишлар олиб борилаяпти. Халқимизнинг ғурури бўлиб қолган автомобилсозлик саноати вужудга келди. Ҳар бир вилоятда, Қорақалпоғистон Республикасида хорижий сармоялар иштирокида пахтани дастлабки қайта ишлашдан тортиб тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача жараёнларни ўз ичига олган саноат корхоналари бирин-кетин ишга туширилмоқда. Улар асосан, жаҳон бозорида рақобатга қодир маҳсулотлар тайёрлашаяпти.

Саноатни қишлоққа кўчириш, қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш, яъни замонавий мактаблар, тиббий муассасаларни бунёд этиш, аҳолини ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаш борасидаги ишлар суръати ва кўламини бугунгача тарих кўрмаган дейиш мумкин. Республика шаҳарлари қиёфаси ўзгармоқда, замонавий чиройга эга бўлмоқда. Тошкентнинг ўзидаги қурилишлар кўлами совет даври ўн йилликларига қиёс қилгуликдек.

Гапни мухтасар қилиб айтганда, мамлакатимизда истиқлолдан кейинги йилларда қилинган ишлар кўлами шу қадар кенгки, уни бир мақолада қамраб бўлмайди. Аммо юқорида таъкидлаганимиздек, қизил империя мерос қилиб қолдирган кўпдан-кўп муаммолар уфқи ҳам шу қадар кенгки, уларни бартараф этиш «ўтиш даври» деб аталган босқични, яъни тарихимизнинг ҳозирги машаққатли дамларини бошдан кечиришни тақозо этади. Ва бу машаққатлар гирдобида юқоридаги ҳаётбахш оламшумул ишларимизни сезмай қоламиз. Бу эса одамларимиздаги келажакка ишончни сусайтириши мумкин.

Шунинг учун ҳам истиқлол туфайли жонланган, буюк истиқбол йўлларидан дадил бораётган халқимиз эришаётган ютуқлардан мамлакат аҳлини кенг хабардор қилиб бориш, уларни янги-янги марраларга руҳлантириш ва етаклаш ҳам муҳим ижтимоий-сиёсий аҳамиятга молик ишдир. Ҳар бир меҳнат жамоасида иш олиб бораётган касаба уюшма ташкилотлари, айниқса, бу борада зарур ва фойдали фаолият юритишлари мумкин. Уларнинг жамоа ўртасидаги тушунтириш, ташкилотчилик фаолияти ҳар бир меҳнатчининг жамиятимизнинг олға силжишидаги онгли иштирокини таъминлашга қаратилган. Куч-ғайрати катта аҳамиятга эга.

Бугунги кунда шу руҳдаги ишларни олиб боришда сиёсий партиялар, меҳнаткашларнинг ихтиёрий уюшмалари бўлган жамоа ташкилотларининг ўзаро мувофиқлаштирилган ҳамкорликдаги фаолиятлари мамлакат Президентининг келажаги буюк давлат яратишдаги ҳаракат ва интилишларининг рўёбга чиқишига салмоқли ҳисса қўшиши мумкин. Бунда энг оммавий ташкилот касаба уюшмаларининг мавжуд шароит ва имтиёзларидан самарали фойдаланиш, уларнинг тадбиркорлик ҳаракатларига таяниш қанчалик муҳимлигини исботлашга ҳожат йўқ.

Жамият ҳаётининг барча соҳаларида олиб борилаётган ислоҳотлар самаралари янада салмоқли ва кўринарли бўлишида ўтмишнинг ярамас иллатларидан бўлмиш боқимандалик, лоқайдлик ва танбаликка барҳам бериш ғоят долзарб муаммолардан бўлиб турибди. Жумладан, боқимандалик кайфияти фақат меҳнатчиларгагина эмас, балки кичик, ўрта бўғин раҳбарларининг анчагина қисмига ҳам хос бўлиб қолмоқда. «Юқоридан ёрдам» кутиш, машаққатли кунлар бошқалар ҳаракати билан ўтиб кетишига умид боғлаш ҳоллари ҳали жуда кўп. Тараққиётимизнинг жиддий душмани бўлган бу иллатга қарши ҳамма-ҳамма, энг аввало меҳнаткашлар ҳақ-ҳуқуқлари ҳимоячиси бўлган касабақўмлар қатъий ўт очишлари керак. Ҳар бир инсон, ҳар бир меҳнат жамоаси биринчи навбатда ўз кучига ишониши, ўз имкониятларини ишга солиши, зарур моддий-техника ва бошқа ёрдамларни ўзаро манфаатли ҳамкорлик тўғрисидаги шартномалар асосидагина олишга ўрганиши керак. Инсоннинг куч-имкониятларини шу йўл билангина рўйи-рост рўёбга чиқариш мумкин.

Мамлакатнинг кенг тараққиётига тўсиқ бўлаётган иллатларнинг яна бири лоқайдлик ва танбаллик бўлиб қолаяпти. Инсон ҳақ-ҳуқуқлари меҳнаткашлар манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган кўплаб қонунлар, Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорларининг тўла куч билан амал қилиши кўп жиҳатдан одамларнинг шахсий ижтимой -сиёсий фаоллигига ҳам боғлиқ. Турли мақомга эга бўлган раҳбарларнинг ҳалол ва ташаббускорлик билан, қонун-тартиботларга қатъий риоя қилган ҳолда ишлашларини таъминлашда маъмурий органлар билан бирга ҳар бир меҳнатчи, ҳар бир жамоа ташкилоти, шу жумладан, касаба уюшмаларининг назорат кучи, қатъияти муҳим ўрин тутади. Буни фақат биргина мисолнинг ўзида ҳам кўриш мумкин:

Касаба қўмиталари билан маъмурият ўртасида тузиладиган жамоа шартномалари, туман, шаҳар, вилоят ҳокимликлари ва касаба уюшмалари органлари ўртасидаги битимларнинг ҳуқуқий жиҳатдан саводли бўлиши ҳамда уларга қатъий риоя этилишини таъминлашда жамоатчилик ташкилотларининг қатъияти мавжуд муаммоларни бартараф этишга катта ҳисса қўшади.

Ҳиссадорлик асосидаги ёки бошқа шаклдаги жамоа мулкига асосланган корхона, ширкат, кооператив ва бошқа ташкилотларда ўз мулкларининг баъзан шу жамоа раҳбарлари томонидан ҳуда-беҳуда сарфланишига лоқайд қарайдиган мулк эгалари - ишчилар, деҳқонлар, хизматчилар ва улар уюшган касаба ташкилотлари ҳали оз эмас. Одамларда ҳақиқий мулкдорлик ҳиссини тарбиялаш, уларда ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун курашиш кўникмаларини ҳосил қилиш, энг муҳими, бевосита ишчи жойларидаги касабақўмлар фаолиятини янги давр талаблари даражасига кўтариш ҳам ислоҳотлар самарадорлигини ошириши шубҳасиз.

Мамлакатимиз, ҳеч шубҳасиз, ёрқин келажак сари катта одимлар билан бормоқда. Шу келажакни яқинлаштириш сиз ва бизнинг - ҳаммамизнинг қўлимизда. Бинобарин, давлат ва жамият ҳар биримизга яратиб бераётган имкониятлардан ҳалол, поклик билан, ғайрат -шижоат ва иймон -эътиқод билан фойдаланайлик!

Саид ВАЛИЙ.

Иқтисодиёт хабарлари

«Хизматчи»нинг беминнат хизмати

Чортоқ туманида «Хизматчи» хусусий фирмаси хизмат турларини ўн саккизтага етказди. Натижада яна йигирма киши иш билан таъминланди. Фирманинг фаолияти шу тариқа баракали бўлаётир. Аҳолига 158 минг сўмлик хизмат кўрсатилди. Ойлик режа мунтазам ошириб бажарилмоқда.

Янги фирма

Андижон вилояти марказида «Қуёш» номли фирма фаолият кўрсата бошлади. Бу фирма хизматчилари бинолар ва ишлаб чиқариш иморатларини таъмирлаб, керакли тартибда жиҳозлайди. Шунингдек, иситиш шаҳобчалари ва сантехника мосламаларини ўрнатиб, ишга тушириб беради.

Хом ашёдан — маҳсулот

Тахтакўпир туманида иш бошлаган «Ҳунар» кичик корхонаси қоракўл ва мол терисидан маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Жумладан, чарм куртка, қўлқоп, пойабзал ва болалар тўплари ишлаб чиқарилаётир. Корхона яқинда иш бошлаганига қарамасдан маҳсулотларининг бозори чаққон. Ҳозирнинг ўзида юз минглаб сўмлик маҳсулот ўз харидорини топди.

«Ишонч» мухбирлари

БУХОРО ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Илгари хабар қилинганидек, 14 декабрь куни халқ депутатлари Бухоро вилоят Кенгашининг навбатдан ташқари сессияси бўлди. Унда мазкур вилоятдан сайланган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари, туман ва шаҳар ҳокимлари, бир қатор вазирликлар, идора ва ташкилотларнинг раҳбарлари иштирок этди.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Мавлон Раҳмонов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан вилоят ҳокими вазифасидан озод этилди.

Президент Ислом Каримов тавсиясига биноан республика молия вазирининг ўринбосари лавозимида ишлаб келаётган Самойдин Ҳусенов Бухоро вилояти ҳокими этиб тасдиқланди.

Сессияда Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади. Юртбошимиз ўз нутқида вилоятдаги ижтимоий-иқтисодий аҳволни чуқур таҳлил қилиб, ислоҳотларни ривожлантиришда вилоят фаоллари, меҳнаткашлари олдида турган муҳим вазифалар хусусида батафсил тўхталди.

Ислоҳотларни самарали амалга ошириш учун одамлар қалбида ишонч ва ғурур туйғуларини уйғотмоқ зарур, деди Президент. Одам Ватани, она юрти, буюк аждодлари, қолаверса, ўз ота-онаси билан ҳам ғурурланиши даркор. Шунда у ўзида куч-ғайрат ҳис этади, буюк ишларнинг уддасидан чиқишга қодир бўлади. Ғурурли одамни эса ҳеч қачон енгиб бўлмайди.

Гап нима ҳақда бормоқда? Агар биз соҳта обрў топмоқчи бўлсак, олтин ва валюта заҳираларимиз ҳисобидан турли-туман, сифатли-сифатсиз моллар келтириб, бозорларимизни тўлдириб ташлашимиз мумкин, деди Ислом Каримов. Лекин, бу келажак авлодлар ризқини қийиш бўларди. Ўзимизда ишлаб чиқариш ривожланмай қолади. Корхоналаримиз инқирозга юз тутиб, ишсизлик кўпаяди. Бошқача айтганда, биз ана шу товарларни сотиб олиш орқали бошқа мамлакат фуқароларини иш билан таъминлаган бўламиз. Бу ўз оёғига болта уриш эмасми? Ундан кўра ана шу маблағларни янги технология жорий этишга, замонавий асбоб-ускунлар сотиб олиб, ўзимизда ишлаб чиқаришни ривожлантиришга сарфлаш керак. Халқимиз ўзингдан чиққанига не етсин, деб бежиз айтмаган-ку!

Президент Бухоро вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш масалалари ҳақида гапириб, бу борада келажак дастурини ишлаб чиқиш зарурлигини таъкидлади. Унда ислоҳотларни чуқурлаштириш, маданият ва маънавиятни юксалтириш, пахта ва ғалла етиштиришни кўпайтириш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ирригация ва дренаж тармоқларини таъмирлаш борасидаги тадбирлар аниқ белгиланиши лозим. Бусиз юқори ҳосил олиб бўлмайди. Энг муҳими, дастурни амалга оширишда ички имкониятлар ҳисобга олиниши, керак бўлса, бу ишга республика вазирлик ва ташкилотларини ҳам жалб этиш даркор.

Ислом Каримов яна бир масалага эътиборни каратди. Вилоятдаги иқтидорли ёшларни тараққий топган давлатларга ўқишга юбориш, бу борада келажак 5-10 йилни кўзлаб иш тутиш лозим. Уларга кенг йўл очиб, бор қобилиятларини намоён этишлари учун зарур муҳит яратилиши керак.

Вилоятдаги ҳозирги аҳволнинг асл сабаби фақатгина моддий масалаларда эмас, деди Ислом Каримов. Иқтисодий муаммолар ўз йўлига, уларни ечиш мумкин. Энг асосий сабаб, бу ерда эски замон иллатларидан, шўро мафкураси асоратларидан халос бўлолмаяптилар. Янги замон руҳини ҳис этиш қийин кечяпти. Лекин бой тарих ва маданият вориси бўлмиш Бухоро вилояти ўз қиёфасига эга бўлиши, салоҳиятини тўла намоён этиши керак.

Шу куни Президент Ислом Каримов Бухоро шаҳридаги таъмирлаш ишлари қизғин давом этаётган «Минораи калон» мажмуини кўздан кечирди. Уни асл ҳолига қайтариш зарурлигини таъкидлаб, Самарқандда обидаларни таъмирлаш чоғидаги тўпланган тажрибалардан фойдаланиш, қадимий ва замонавий меъморчилик усулларини уйғунлаштириш борасида тавсиялар берди.

Ислом Каримовнинг Бухоро вилоятига сафари чоғида унга республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Бош вазир ўринбосари М. Усмонов ҳамроҳлик қилди.

(ЎзА).

Қашқадарё вилояти Шўртангаз конлари бошқармасининг газни олтингугуртдан тозалаш цехи бошлиғи Акбар Бозоров (ўнгдан) цех механиги Зиёдулла Юнусов билан қилинадиган ишлар юзасидан суҳбатлашмоқда.

Эргаш ҚУЛМУРОДОВ олган сурат.

«НУРОНИЙ»НИНГ ВИЛОЯТ БЎЛИМИ

Фарғонада Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси вилоят бўлимининг таъсис мажлиси бўлди. Унда Ўзбекистон фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармасининг вилоят бўлими тузилиб, Толибжон Абдусаломов раис этиб сайланди.

Йиғилишда Ўзбекистон фахрийларни қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармасининг раиси ўринбосари Эркин Ҳайитбоев сўзга чиқди. Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар ҳам қабул қилинди.

ҚИШЛОҚ ЧИРОЙИ

Касби туманидаги Хўжақайнар қишлоғи чиройи кундан кун кўркам бўлиб бораётир. Шароф Рашидов номли ёпиқ ҳиссадорлик жамияти маъмурияти ташаббуси билан қишлоқда турар-жой бинолари, савдо шахобчалари, маданий-маиший муассасалар қурилмоқда. Яқинда чойхона, ошхона, дорихона, шунингдек саноат ва озиқ-овқат маҳсулотлари дўкони, телерадиоаппаратлари таъмирлайдиган устахона бинолари фойдаланишга топширилди.

ЯНГИ ЙИЛ АРАФАСИДА

Ғаллаорол туманидаги «Соҳибкор» хўжалигида 182 ўқувчига мўлжалланган мактаб, «Истиқбол» хўжалигида эса 50 ўринли шифохона фойдаланишга топширилди. Бу туман аҳолиси учун янги йил арафасида ўзига хос совға бўлди. Мактаб биноси ҳам, шунингдек шифохона ҳам керакли жиҳозлар билан таъминланди.

«Ишонч» мухбири

«ДИҚҚАТ, ФИРИБГАРЛАР!»
2-бетга қаранг

«БЕҲИЗОР» МУАММОЛАРИ
бу ҳақда 3-бетда ўқийсиз.

БИЗНЕС-ФОНД ВА ТАДБИРКОРЛИК

Республикамизда иқтисодий ислоҳотлар жадаллик билан ҳаётга тадбиқ этилмоқда. Жамиятимизда мулкчилик шакли бутунлай ўзгарди, ҳамма нарса хусусийлаштирилмоқда ва давлат қарамоғидан чиқарилмоқда. Ҳиссадор жамоалар, биржалар, қўшма корхоналар, кичик, ўрта ва хусусий корхоналар, банклар, фондлар, бирлашмалар, концернлар фаолият кўрсатмоқда. Юртбошимиз-кичик ва ўрта бизнесни ривожлантириш-иқтисодий тараққиёт негизидир», деб айтганда минг марта ҳақ эдилар.Шунинг учун ҳам кичик, ўрта ҳамда хусусий корхоналар ривожланишида «Бизнес-фонд», «Мадад» суғурта агентлиги ҳамда «Тадбиркорбанк» олиб бораётган ишлари ҳал қилувчи омил ҳисобланади. Шу кунларда «Бизнес-фонд», «Мадад» суғурта агентлиги ҳамда «Тадбиркорбанк» биргаликда вилоятларда семинар-кенгаш ўтказаётганлиги диққатга сазовордир. Кенгаш вилоят сессияларида И.Каримовнинг кўрсатган йўл-йўриқлари ҳамда «Бизнес-фонд» ҳудудий бошқармаларининг вазифалари ва уларнинг 291-292-ҳамда 240-сон Вазирлар Маҳкамаси қарорларини бажаришдаги чора-тадбирларни кучайтириш тўғрисида аниқ чора-тадбирлар белгиланмоқда ва янги режалар тузиб чиқмоқдалар. Ана шундай семинар-кенгаш Андижон, Фарғона, Наманган, Сирдарё, Тошкент, Бухоро, Навоий, Самарқанд, Қашқадарё, Сурхондарё ҳамда Қорақалпоғистон Республикаларида бўлиб ўтди. Жойларда ўтказилган бундай кенгашлар жуда яхши ташкил қилинган. Қизиқарли ва кўргазмали олиб борилди. Айниқса тегишли ташкилот раҳбарлари билан ишбилармон ва тадбиркорлар ўртасида ўзаро ўтказилган савол-жавоблар самарали ўтди. Биргина Навоий вилоятида ўтказилган семинар-кенгашда 150 дан ортиқ манфаатдор томон вакиллари қатнашди. «Фарҳод» маданият саройида 20 дан ортиқ кичик корхона маҳсулотлари кўргазмаси ташкил қилинди ва шу ерни ўзида корхоналараро шартномалар имзоланди. Конимех туманидаги «Собилт» хусусий корхонасига қарашли вокаль-чолғу ансамбли ўз дастури билан кенгаш қатнашчиларига яхши кайфият бахшида этди. Айниқса, тушликдан сўнг бўлиб ўтган жонли ва қизиқарли мулоқот ҳаммани қизиқтирди. 50 дан ортиқ ҳар соҳага тегишли саволларга қониқарли жавоблар олдилар. Тадбиркор ва ишбилармонлар ҳал бўлмаган муаммоларини шу ернинг ўзида ҳал этишга муваффақ бўлдилар. Бу мулоқот Навоий вилоят телевидениеси орқали 40 минут давомида намойиш қилинди, радиода эса 1 соатлик эшиттиришлар белгиланди. Шу куни яна вилоят газетаси «Дўстлик байроғи» да «Бизнес-фонд» сизнинг хизматингизда» деган мақола берилди. Унда «Бизнес-фонд»нинг вилоятда олиб бораётган амалий ишлари ёритилган. Шу йўсинда «Бизнес-фонд» «Мадад» суғурта агентлиги ҳамда «Тадбиркорбанк» 1996 йилда амалга оширган ишларини сарҳисоб қилмоқдалар ва янги йилга янги режалар тайёрлмоқдалар.

Семинар-кенгашда вилоят ва туман ҳокимлари, ишлаб чиқариш корхона раҳбарлари, фермерлар, кичик ва хусусий корхона бошлиқлари ҳамда кичик бизнес ходимлари иштирок этмоқдалар. Маҳаллий бошқарув ва ҳуқуқ-тартибот вакиллари ҳам фаол қатнашмоқдалар.

Шомаҳмуд ШОБИЛОЛОВ,
«Ишонч» мухбири

МУШТАРАК МАРКАЗ

Ўзбекистон Республикаси Давлат Солиқ қўмитасида ҳамкорликдаги программалаштирилган ишланма маркази очилди. Бу марказ Американинг хазинавий ислоҳот лойиҳаси кўмагида яратилди. Бундан мақсад Ўзбекистон ҳукуматига хазинавий сиёсат соҳасида бюджетни тайёрлаш ва ижроси бўйича ҳамда солиқ бошқармасини компьютерлаштиришда техникавий ёрдам кўрсатишдир. Лойиҳа «Барентс Групп» фирмаси томонидан икки йил мобайнида амалга оширилди.

Марказнинг очилиши маросимига АҚШнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси жаноб Стенли Эскудеро ташриф буюрди. Уни Ўзбекистон Давлат Солиқ қўмитаси раисининг ўринбосари Ш.Х.Сатторов ва қўмитанинг масъул ходимлари кутиб олишди. Элчи билан Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик ҳақида суҳбат борди. Сўнг Стенли Эскудеро яшил лентани қирқиб, йиғилганларни марказнинг очилиши билан табриклади. Қўмитанинг компьютерлаштириш бошқармаси бошлиғи В.Аҳмеров марказ фаолияти ҳақида тушунтириш берди. Лойиҳа ишланмаси туман, вилоят ва республика даражасида тадбиқ этилади. Шу боис программалаштирилган ишланмаларни тест синовидан ўтказиш учун муайян тармоқлар бунёд этилди. Улар барча даражаларни ўзида акс эттиради. Марказда ўрнатилган компьютерлар ўта аниқ ҳисоб билан ишлайди. Лойиҳа жисмоний шахсларнинг бюджет билан боғлиқ ўзаро алоқаларига оид барча масалаларни қамраб олади. Солиқ тўловчиларни рўйхатдан ўтказади, тўлов ва текширувларни ҳисобга олади, даромадлар кўламини эълон қилади, берилган маълумотларни қабул этади, солиқларнинг ҳисобини чиқаради.

Тожибой АЛИМОВ,
«Ишонч» мухбири

ЧУСТ ДЎППИСИНИНГ ДОВРУҒИ

ЁҲУД ЧЕВАРЛАРНИ ЎЙЛАНТИРАЁТГАН ЮМУШЛАР

Бу миллий кийимимизнинг довруғи етиб бормаган жой бормикан дунёда? Жаҳонда энг тараққий топган Америка Қўшма Штатлари-ю Ер юзи маданиятининг ўчоғи ҳисобланган Мисрга йўлингиз тушса ҳам бошидаги қалампирнусҳа Чуст дўпписини кўриб ўзбеклигингизни дарров билишади. Бахмал дўппини ёки Президентимиз Наманган вилояти Халқ депутатлари кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида таъкидлаб ўтганидек, арабча оқ дўппини эмас, балки, юқорида тилга олинган бош кийимимизгина миллийлигимизнинг ҳақиқий нишонасидир.

(Давоми 2-бетда)

Етти иқлим нафаси

МДҲ МАМЛАКАТЛАРИДА

Мустақиллик шароитида собиқ иттифоқ республикаларининг халқаро алоқалари тобора кенгайиб бормоқда. Жумладан, Украина Президенти Леонид Кучма мамлакат тарихида биринчи марта Жанубий Кореяга расмий давлат ташрифи билан борди. Бу айни пайтда жадал равнақ топиб бораётган Жанубий Корея тажрибасига жаҳон миқёсида қизиқиш катта эканидан далолат беради. Музокаралар чоғида ўзаро манфаатли масалалар билан бирга Корея ярим оролидаги вазият ҳам муҳокама қилинади.

****

Тожикистон Президенти Имомали Раҳмоновнинг мухолифчи кучлар бошлиғи Саид Абдулло Нурий билан Афғонистондаги учрашувидан кейин мамлакатдаги вазият осойишта тус олди. Мамлакат Шарқида ҳокимиятнинг маҳаллий ташкилотларини тиклашга киришилди. Томонлар ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги аҳдлашувга амал қилаяптилар.

****

Россия Давлат Думаси келгуси йилга мўлжалланган бюджет лойиҳасини биринчи ўқишда тасдиқлади. Айни пайтда билдирилган таклиф-мулоҳазалар билан бюджет лойиҳасини 25 декабрь куни қайтадан кўриб чиқиш мўлжалланмоқда. Юрагида қилинган операциядан кейин ҳамон шифокорлар назорати остида бўлган Президент Борис Ельцин шу муносабат билан мамнунлик билдирди. Б.Ельцин янги йилга қадар Кремлда ўз фаолиятини бевосита тўла-тўкис бошлаши кутилмоқда.

****

Ялпи қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш нисбатан камайган бўлишига қарамай Қозоғистон ғалла ва унни бошқа давлатларга сотишда жаҳонда олдинги ўринлардан бирида келмоқда. Ҳаттоки юз миллион тоннадан зиёд ғалла етиштираётган Хитой Халқ Республикаси ҳам бошқа давлатлардан ғалла сотиб олишга мажбур бўлаётир. Ғалла экспорт қилувчи давлатлар орасида АҚШ биринчиликни қўлдан бермаётир. Қўшни Қозоғистон эса бу борада биринчи бешликнинг охирида бораётир. Бошқа давлатлар қатори Ўзбекистон ҳам қўшни давлатдан ғалла ва ун харид қилмоқда. Амалдаги йилнинг саккиз ойи мобайнида Қозоғистондан ғалла харид қилиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 30 фоиз ортган. Ун харид қилиш эса 22 фоиз кўпайган.

****

Қирғизистонда ислоҳотлар нисбатан жадал бораётган бўлишига қарамасдан теран иқтисодий танглик ҳукм сурмоқда. Халқаро миқёсдаги иқтисодчи олимлардан бири Макс Спор шундай фикр билдирди. Унинг хулосаларига кўра, Қирғизистонда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлашни кенг кўламда йўлга қўйиш орқали ҳам катта даромад кўриш мумкин.

ХОРИЖДА

Япония Миллий мудофаа бошқармаси Американинг қирувчи тайёраси Окинава оролидан нисбатан яқин масофада океанга ташлаган авиация бомбасини қидириб топиш ҳақида буйруқ берган. Бухатарли иш билан мамлакатнинг ҳарбий денгиз кучларига қарашли кемаларнинг тажрибали мутахассислари шуғулланадилар. АҚШнинг Япониядаги қўшинлари қўмондонлиги ҳам бу ишга бош қўшади.

****

Кипрдаги вазиятни ҳал қилиш масаласига жаҳоннинг етакчи давлатлари алоҳида эътибор билан қарамоқдалар. Жумладан, Буюк Британия ташқи ишлар вазири бир кунлик ташриф билан Никосияда бўлди. Бу давлатда юнонлар билан турклар ўртасида анчадан буён келишмовчилик ҳукм суриб келмоқда. Буюк Британия ташқи ишлар вазири қарама-қарши томон вакиллари билан музокаралар ўтказди.

****

Сомали пойтахти Могадишодаги йирик бозорда портлаш содир бўлиши оқибатида ўн уч киши ҳалок бўлган ва кўплаб кишилар жароҳатланган. Замбаракдан отилган снаряд айни бозорга келиб тушиб портлаган. Бунинг учун ким жавобгар экани ҳозирча маълум эмас.

****

Нефть экспорт қилувчи давлатлар вакилларининг Қоҳирада бўлган учрашувида Ироқнинг олти йилдан кейин жаҳон нефть савдосига қайта қўшилиши халқаро миқёсда бу ёнилғи баҳосига таъсир кўрсатмаслиги қайд этилди. Ироқнинг Қувайтга бостириб кириши иқтисодий жазо чоралари кўришга жаҳон ҳамжамиятини мажбур этди. Оқибатда Ироқ асосий даромад манбаи бўлган «қора олтин»ни халқаро миқёсда сотиш ҳуқуқидан маҳрум этиб қўйилган эди.

****

Кейинги йилларда Ҳиндистон иқтисоди равнақ топиб бораётганига қарамасдан қирқ фоиз аҳоли тўйиб овқат емаяпти. Соатига уч минг гўдак дунёга келадиган Ҳиндистон аҳолиси аср охиригача бир миллиардга етиши, чорак аср ўтмасданоқ яна салкам ярим миллиардга кўпайиши кутилмоқда. Бу бутун ер шари аҳолисининг ўн олти фоизи демакдир. Ўта қашшоқ кун кечирувчилар 1972-1987 йиллар оралиғида 52 фоиздан 30 фоизга камайганига қарамасдан аҳолининг қашшоқлиги Ҳиндистон учун асосий муаммолардан бири бўлиб қолаётир.

Жаҳон ахборот агентликлари материаллари асосида

ЧУСТ ДЎППИСИНИНГ ДОВРУҒИ

ЁҲУД ЧЕВАРЛАРНИ ЎЙЛАНТИРАЁТГАН ЮМУШЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда)

- Юртбошимизни вилоятимизнинг навбатдан ташқари сессиясида миллий ғуруримиз бўлмиш Чуст дўпписи хусусида тўлқинланиб айтган сўзларини эшитиб кўзларимдан ёш чиқиб кетди,-дейди шаҳардаги «Чевар» ҳиссадорлик жамияти дўппичилик цехининг бошлиғи Ҳалимахон Қосимова. - Ахир биз тайёрлаган маҳсулот қадрини, у миллий қадриятимизнинг ажралмас бўлаги эканлигини тушуниб етадиган одам бор экан-ку, раҳбарларимиз орасида, деб ўйладим. Зеро дўппи фақат бош кийими бўлибгина қолмасдан одамга ўзгача ўктамлик бағишлайди. 70-йилларда экранга чиқарилган «Ҳамза» кинофильмини эслайлик. Фильм охиридаги лолазор қирлар бўйлаб эгнида оқ яктак, бошда Чуст дўпписи билан шоир қиёфасида томошабин томонга келаётган Олим Хўжаевни эсланг! Кўринишида қанчалик улуғворлик, фариштaлик бор эди. Оқ дўппи, бахмал дўппи ёки бошқа турдаги бош кийими ҳеч қачон ўзимизнинг миллий Чуст дўппимиз ўрнига ўтармиди. Менга қолса, «Ўтган кунлар» кинофильмидаги Отабекка ҳам бахмал ўрнига Чуст дўпписини кийдириб қўйган бўлардим. Ўшанда қаҳрамон қиёфасидаги салобат, мардлик хислатлари тағин ҳам бўртиб чиқарди. Надоматларким, эркакларимиз кейинги йилларда дўппи кийишни унутиб қўймоқдалар...

Ҳалимахоннинг ўкинчида жон бор. Дарҳақиқат, оғизда ва шиорларда баландпарвоз миллатлар тенглиги, эркинлиги мадҳ этилган амалда эса миллийлигимизни, узоқ ўтмишга эга қадриятларимизни, ота-боболаримиз кимлигини унутишга қаратилган Шўро сиёсати туфайлими ёки ғарб таъсирига кўпроқ берилаётганлигимиз оқибатидами, ҳар қалай, миллий либосларимиздан ҳам аста-секин воз кечдик ва бу тарздаги номаъқулчиликларимиз ҳамон тўхтамаяпти.

- Дўппи тикиш ҳунарининг ўзига хос сири бор - дейди Ҳ.Қосимова. - Кўпни кўрган оналаримиз ҳисоблаб чиқишган экан, бир донасини тайёрлаш учун 2700 марта нина урилади. Бу ишнинг сири бор дейишимнинг боиси шундаки, шаҳримизга келин бўлиб тушган ўрис ҳам, корейс аёл ҳам дўппичи чевар бўлиб етишганлигини ўзи сезмай қолади. Улардан кўплари бу ҳунарни олис ўлкалардаги қариндош-уруғларига ўргатганлигига оид мисоллар сероб. Фабрикамиз ишчиларидан Валя Ким, Валентина Васильевалар қўлида тайёрланган маҳсулотлар Наманагандан ташқари Қўқон, Фарғона ва Тошкент бозорларида ҳам харидоргир.

Ҳалимахон қизиқ воқеани ҳикоя қилиб берди. Бир маҳаллар Валя Ким бозорда дўппи сотаётганида чеварлигига ишонмасдан чайқовчилик билан шуғулланяпсан, деган гумонда ушлашибди. Дўппичилик цехида ишлаётганлиги, шу ҳунар эгаси эканлиги юзасидан ҳужжат тақдим этишгачгина ишонишибди.

Ҳалимахон ҳар қанча фахрланса арзийди. Марказий Осиёнинг қадимий аҳоли масканларидан бири бўлган ва машҳур «Ипак йўли»да жойлашганлигидан милоддан олдинги минг йилликдаёқ гавжум шаҳарлар қаторидан ўрин олган Чуст ўз ҳунармандлари билан танилган. Бу ерга ташриф буюрган Эрону Хитой, Ироқу Сурия савдогарлари ҳам Туркистон эли, унинг меҳнатсевар, қўли гул кишилари ҳақидаги хотираларини олиб кетишган.

- Ҳатто 80-йиллар охирларида ҳам маҳсулотимизга талаб каттлигидан жойлардан келганлар навбат кутишган,-дейди Ҳ.Қосимова. Қашқадарё ва Сурхондарё, Самарқанд ва Тошкентдан, Тожикистон ва Қирғизистондан бетиним сўрашарди. Ойига 18-20 минг дўппини етказа олмасдик. Улар попопчилик цехимиз ва маҳсулотларига ҳам ўч эдилар. Чеварларимиз тикишган чойшаб ва сўзаналарни, ҳар турли ёстиқ жилдларини, белбоғларни сўрашарди.

- **Ҳозир сифати пасайгандир?**

- Чустликларда ҳеч қачон бунақа одат бўлмайди,-деди саволимга суҳбатдошимиз кескин эътироз билдиpаркан. Молларимиз омборда туриб қолган маҳалдаям бунақа нарсани ўзимиз учун ор деб биламиз. Оналардан келаётган ҳунаримизга гард юқтирмаймиз.

Дарҳақиқат, бугунги кунда омборхонада 16 минг дона дўппи тўпланиб қолган. Қарасангиз ҳар биттаси кўзни яшнатадиган дўппиларга харидор йўқ.

- Кўзингнинг нурини, қалбинг қўрини бағишлаб тиккан матоҳинг чанг босиб ёта берса одамга алам қиларкан, қўлинг ишга бормасдан қоларкан.- Ҳалимахоннинг изтиробли сўзларини тинглаймиз. Икки юзга яқин уйда ўтириб ишлайдиган ишчиларимиз бор эди. Ҳозир уларнинг ярмидан кўпи биз билан алоқани узган. Икки йилдирки ойлик маошнинг тайини бўлмагач, ким ҳам бунга чидарди. Ишонсангиз, ойига аранг 200 та атрофида дўппи тайёрлаяпмиз. Улар ҳам нафақага чиқиш арафасида турган аёлларимиз меҳнатига тегишли. Гулдек ҳунари бор одам кўчада қолармиди, тайёрлаганларини бозорга чиқариб сотишга мажбур бўлишяпти. Тағин ҳам Муборакхон Мўйдинова, Марҳаматхон Азизова, Ҳалимахон Бобоева, Муҳаррамхон Азимова сингари чеварларимизга минг раҳмат. Фидокорона меҳнатлари билан фабрикамиз обрўсини сақлаб келишяпти. Маҳсулотнинг вақтида сотилмаслиги фабрика иқтисодиётига салбий таъсир кўрсатаётганлигини айтинг. Бу ўз навбатида хомашё етишмовчилигини келтириб чиқаряпти. Ипак топилса, қоғоз етишмайди. Ҳар иккиси бор бўлса, астарлик ёки сирачга муҳтожлик сезамиз. Хомашё тақчиллигидан каштачилик намуналари тайёрлаб келган попопчилик цехимиз оддий пахталик тикишдан нарига ўтмаяпти.

Фабрикани оғир аҳволдан чиқариш, Чуст дўпписининг аввалги шуҳратини тиклаш мумкинми? Маҳаллий ҳокимият ташаббуси билан уч ой илгари раҳбар алмаштирилди. Аммо аҳвол ўзгармади, ишлаб чиқаришда силжиш сезилмаяпти. Янги директор Раҳимжон Абдуллаев ва оддий ишчилар билан мулоқотларимиздан маълум бўлдики, раҳбарни янгилаш, ҳар хил кўрсатмалар бериш ва буйруқбозлик билан иш битмайди. Фабрика ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганлиги ҳам ўзини оқламаяпти. Энг катта муаммо ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун маблағ топилмаяпти. Президентимиз алоҳида уқтириб ўтганидек, фабрикани қолоқликдан олиб чиқиш борасида на туман ва шаҳар ҳокимиятларида ва на вилоят маҳаллий саноат бошқармасида аниқ режа, тадбир йўқ. Уларнинг барчаси тўпланиб қолган муаммоларни ечиш, ишлаб чиқаришни тараққиёт йўлига олиб чиқиш чорасини белгилаш ўрнига режа талаб қилишдан нарига ўтишмаяпти.

Янги директор Р.Абдуллаев ҳам, цех бошлиғи Ҳ.Қосимова ҳам бир хил мулоҳазани ўртага ташлашди. Муаммони ечишнинг ягона йўли битта: дўппичилик цехини фабрика қошидаги кичик корхонага айлантириш. Шунда бу ерда узоқ йиллар ишлаб миллий ҳунармандчилигимизнинг бу соҳаси довруғига довруқ қўшган чеварлар бошини қайтадан қовуштириш, хомашё топиб келиш ва дўппичиликни янгидан фойдали тармоққа айлантириш осонлашади. Энг муҳими, Чуст дўпписи ўз шуҳратини тиклаб олган бўлар эди.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

БОЛАЛАР - КЕЛАЖАГИМИЗ

Пойтахтимиздаги ўқитувчиларнинг малакасини ошириш институтида Халқ таълими вазирлигининг ЮНЕСКО билан ҳамкорликдаги махсус мактаблар таълимини такомиллаштириш бўйича ўн кунлик семинари ўз ишини бошлади. Семинарда республикамиз вилоятларидан дефектология бўйича мутахассислар, ўқитувчилар қатнашмоқда. Мухбирларимиз билан суҳбатда республика Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги дефектология бўлими бошлиғи Рихси Шомахмудова семинар тўғрисида қуйидагиларни гапириб берди.

- Семинарни ўтказишдан асосий мақсад ёрдамга муҳтож, ногирон болаларни умумтаълим мактабларидаги каби кенг қамровли таълим жараёнига тортишдир. Бу борада жаҳон мамлакатларидаги тажрибалар ўрганилиб ўзимизга татбиқ этишга ҳаракат қилинмоқда. Жумладан, бизнинг мутахассисларимиз Япония, Австрия, Жанубий Корея ва бошқа давлатларда ўтказилган интеграция таълимига бағишланган анжуманларда бўлиб қайтишди. Анжуманларда ёрдамга муҳтож болаларга коррекцион таълим бериш масалалари қандай йўлга қўйилганлиги, интеграция таълимини қисман жорий қила бошлаганлигимизни ва ўзимизнинг келажак режаларимиз билан ўртоқлашдик. Бизнинг махсус таълим жараёни бўйича олиб борилаётган ишларимиздан қониқиш ҳосил қилган халқаро экспертлар навбатдаги семинарни Республикамизда ўтказишни маъқул деб топишди. Мана, ўн кунлик семинар ҳам ўз ишини бошлади. ЮНЕСКО томонидан тузилган лойиҳа асосида турли мамлакатлар мутахассислари ўқитувчиларимиз билан мулоқотда бўлиб, ўқув машғулотларида қўлланилиши мумкин бўлган тажрибалар билан танишмоқдалар. Ўйлайманки, республикамиздаги янгиликлар билан чегараланиб қолмасдан, балки дунё миқёсида содир бўлаётган янгиликлардан вақтида фойдалансак, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

-Лойиҳа ЮНЕСКО томонидан тузилган дедингиз. Уларнинг лойиҳаси бизнинг шароитга тўғри келармикан?

- Албатта, бу лойиҳалар бизнинг шароитга тўғри келадиган ва келмайдиган томонлари бор. Лойиҳадаги барча йўналишларни олишимиз шарт эмас, балки унга мамлакатимизнинг миллий мафкураси, умуминсоний қадриятлар, анъаналардан келиб чиққан ҳолда ёндошишимиз керак. Албатта, бу интеграция таълимининг жаҳон миқёсида ташкил қилинишидан мақсад ёрдамга муҳтож болаларни тўлақонли таълим жараёнига қамраб олишдан иборат. Семинарда фақат махсус таълим муассасалари ходимлари эмас, умумтаълим мактабларининг ўқитувчилари, услубчилари ҳам бор. Улар жойларга бориб ёрдамга муҳтож болаларни қандай шароитда бўлмасин тўлақонли ўқитиш ҳамда ижтимоий муҳофаза қилишда фаол қатнашадилар деган умиддамиз.

Комилжон БОБОЕВ,
Улуғбек АҲРОРОВ.

Ислоҳот қирралари

БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ ВА АУДИТ

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида қонунчиликдаги камчиликлар, янгиликлар тўғрисидаги тўлиқ маълумотга эга бўлмаслик оқибатида иқтисодий жиноятлар анча кўпайди. Мана шу жиноятларнинг олдини олишда республикамизда аудитни вужудга келтиришга эҳтиёж сезилди. Биз аудит ҳақида тўлиқроқ маълумотга эга бўлиш учун Андижон иқтисодиёти ва бошқарув институти «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедрасининг мудири, иқтисод фанлари номзоди Эркин Мўйдиновга бир неча саволлар билан мурожаат қилдик. Қуйида ана шу суҳбатни эътиборингизга ҳавола этмоқдамиз.

- **Аудит сўзининг маъноси ва аҳамияти ҳақида гапириб берсангиз?**

- Ўзбекистон Республикасининг бозор муносабатларини шакллантиришга ўтиши мулкчиликнинг турли шаклларига асосланган қорхоналарни вужудга келтириб, иқтисодий ҳаётнинг анча жонланишига олиб келди. Аммо ишбилармонларнинг янги оқими пайдо бўлиши билан бирга бозор иқтисодиёти бўйича билимимизнинг ҳали етарли эмаслиги, қонунчиликдаги камчиликлар, янгиликлар тўғрисида тўлиқ ахборотга эга бўлмаслик ортида иқтисодий жиноятларнинг ҳам бир мунча кўпайиши юз берди. Иқтисодий жиноятларни олдини олиш, аҳолини нопок ишбилармонларнинг алдовидан ҳимоя қилиш масалаларининг юзага келиши Ўзбекистон Республикасида аудитни вужудга келтиришга эҳтиёж туғдирди.

Аудит лотинча «audio» сўзидан олинган «у эшитади» деган маънони билдиради. Профессор Ю.М. Иткин аудиторни мижознинг саломатлиги тўғрисида хулоса чиқаришдан аввал, уни яхшилаб текшириб чиқувчи врачга ўхшатади. Врач ўзининг илми ва жаҳон тажрибасида тан олинган усуллардан фойдаланиб касалнинг ҳолатига хулоса берса, аудитор ҳам корхонани барча фаолият томонларини ўрганиб чиқиб, унинг молиявий ҳолатига хулоса беради. «Аудитор» термини илк бор Буюк Британияда 1289 йилдан бошлаб ишлатила бошлаган. У даврда инглизларнинг катта ер эгалари уларнинг номидан иш юритаётган кишиларнинг фаолиятини тўғрилигига ишонч ҳосил қилиш мақсадида иккинчи бир мустақил кишига мурожаат қилишган.

Аудитнинг ҳуқуқий асослари Шотландияга, аниқроқ қилиб айтилса, унинг пойтахти Эдинбургга бориб тақалади. 1853 йилда у ерда расман Эдинбург аудиторлар институти ташкил қилинган. Саноатнинг ривожланиши натижасида ишлаб чиқариш ҳажми ва турларининг кўпайиши, корхоналардаги ҳисоб-китоб қайдлари кўламининг ортиши ва уларнинг тўғрилигига ишонч ҳосил қилиш нуқтаи назаридан тасдиқлаш заруриятининг юзага келганлиги аудит тўғрисидаги қонуннинг туғилишига сабаб бўлди. 1844 йилда Буюк Британияда компаниялар тўғрисида қабул қилинган қонунлар мажмуида биринчи бор фирмаларнинг низомларида уларнинг ҳисоб-китоблари ва счетларини текшириб борувчи аудитор лавозимининг жорий қилиниши кўзда тутилган.

1845 йилда эса темир йўл фирмалари балансларини аудиторлик текширувидан ўтказиш қонун билан мажбурий қилиб қўйилган. Аудиторлик текширувини мажбурий қилиб қўйилганлиги бундай хизматларга эҳтиёжнинг кескин ортишига сабаб бўлди ва у анча даромадли соҳага айланди. Натижада бу соҳага нопок шахсларнинг интилиши кучайди. Баъзи бир аудиторларни ўз касбини суистеъмол қилганликлари оқибатида касб обрўсини сақлаш ва кўтариш борасидаги тегишли ишлар қилиш ва уни бажарадиган ташкилот тузишга эҳтиёж туғилди.

- **Дунёда қанча аудиторлик фирмалари мавжуд ва республикамизда бу борадаги қонунларнинг бажарилиши қандай олиб борилаяпти?**

Ҳозирги пайтда жаҳонда 6 та йирик халқаро аудиторлик фирмалари мавжуд. Уларга Артур, Андерсен, Дилойт Росс Томатцу (ДРТ) КПМГ, Эрнест энд Янг, Куперз Энд Лайбренд, Прайс Уотерхауз каби фирмалар киради. Уларни қудратини кўз олдимизга келтириш учун КПМГ фирмасининг маълумотлари билан танишиш кифоя. Бу фирмада 400 мингдан ортиқ ходим ишлайди, унинг 90 мамлакатда 500 дан ортиқ офислари мавжуд.

Собиқ Совет Иттифоқида биринчи бор аудиторлик фирмаси Москвада 1987 йилда «ИНАУДИТ» номи билан юзага келди. Бу фирма Россия ҳудудида фаолият кўрсатаётган қўшма корхоналарга хизмат кўрсатишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди. Ҳозирда Россия Федерациясининг турли вилоятларида бу фирманинг 20 дан ортиқ шахобчалари мавжуд.

Ўзбекистон Республикасида «Аудиторлик фаолияти тўғрисида»ги қонун 1992 йилнинг декабрь ойида қабул қилинди. Ушбу қонуннинг қабул қилиниши Ўзбекистон Республикасини бозор иқтисодиётига ўтишини бошланиши билан мулкчиликнинг турли шаклларига асосланган корхоналарнинг вужудга келиши, ишбилармонларнинг янги оқимини пайдо бўлиши, шу билан бирга қонунчиликдаги камчиликлар, янгиликлар тўғрисида ҳали тўлиқ ахборотга эга бўлмаслик туфайли юзага келаётган кўзбўямачилик ва иқтисодий жиноятларнинг олдини олиш борасидаги муҳим қадамлардан бири бўлди.

Бундан ташқари аудиторлик фирмалари Ўзбекистон Республикаси ҳудудида юзага келаётган қўшма корхоналар, ҳиссадорлик жамиятлари, майда фирмалар ва бошқа ташкилотларга консалтинг хизматлари кўрсатиш, уларга бухгалтерия ҳисоби, молия ва солиқ сиёсати бўйича маслаҳатлар бериш, бухгалтерия ҳисоботлари ишлаб чиқиш ва ҳисоб-китоб билан ишловчи мутахассисларни қайта тайёрлашда ҳамда қимматли қоғозлар бозорида фаолият кўрсатишда ёрдам бериш билан шуғулланадилар. Аудиторлик тўғрисидаги қонунни Ўзбекистон Республикасида қабул қилинганига 3 йил бўлганлигига қарамай, бу соҳада ҳали жиддий ижобий ўзгаришлар юз бергани йўқ. Бунга қуйидаги омиллар сабаб бўлмоқда, деб ҳисоблаймиз.

1. Бухгалтерия ҳисобининг халқаро тажрибасини эгаллаган мутахассисларнинг деярли йўқлиги:

2. Олий ўқув юртларида юқори малакали аудиторлар тайёрлаш ишига етарли эътибор берилмаётганлиги:

3. Аудиторлик текширувларини ўтказиш усули ёритилган китобларни ўзбек тилига таржима қилинмаганлиги.

Ўзбекистонда аудиторлик фаолиятини юзага келтиришда бир қатор муаммоларни ечишга тўғри келади. Жумладан:

а. Келажакда аудиторларга бўлган талабнинг кескин ўсишини ҳисобга олган ҳолда иқтисодиёт соҳасида мутахассислар тайёрловчи олийгоҳларда аудиторлар тайёрлаш ишларини жонлантириш лозим. Аудит соҳасида ўзбек тилида дастур, дарслик, ўқув қўлланмалари деярли йўқлигини ҳисобга олиб, бу йўналишдаги ишларни жонлантириш учун янгитдан яратилаётган дарслик ва ўқув қўлланмаларга катта миқдорда пул қўйилган мукофотли кўрик эълон қилиш лозим деб ўйлайман.

б. Иккинчи муаммо шундан иборатки, ҳатто институтни имтиёзли диплом билан тамомлаб келган мутахассис ҳам бирданига аудиторлик текширувини сифатли амалга ошириши жуда қийин. Бунинг учун бир қанча вақт тажриба орттириш керак. Бу давр ичида аудиторларга бўлган талабни юқори малакали ҳисобчи ва молиячиларни қайта тайёрлаш ва уларни мана шу соҳага жалб қилиш йўли билан боғлиқ олийгоҳлар, коллежлар қошида Аудиторлар палатаси назорати остида ва махсус дастур бўйича таълим берадиган курслар очиш лозим деб ҳисоблайман. Чунки курсларни муваффақиятли тамомлаб, сертификат олган аудиторгина шу фаолият тури билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензия олиши мумкин.

в. Аудиторларни ижтимоий ҳимоялаш масалаларини ҳал қилиш. Аудиторлар бошқа барча касб эгалари каби ижтимоий ҳимоянинг барча турларидан фойдаланиш ҳуқуқига эга бўлишлари лозим.

г. Бир хил турдаги фаолият йўналишларини корхона ҳажмларидан келиб чиққан ҳолда аудиторлик текширувидан ўтказишнинг баҳоларини ишлаб чиқиш. Бу ҳолат катта миқдордаги суммаларни нопок кишилар раҳбарлик қилаётган корхоналардан нияти бузуқ аудиторлар фаолият кўрсатаётган аудиторлик фирмаларига оқиб ўтишининг олдини олиш мумкин.

д. Аудиторлар палатасида «Аудиторлар этикаси комитети»ни юзага келтириш. Бу комитет аудиторлар томонидан уларга белгиланган касб этикаси қандай бажарилаётганлигини назорат қилиб бориш билан шуғулланади.

е. Қонунда аудиторнинг тажрибасизлиги ёки буюртма бўйича қилиб берган нотўғри хулосалари ортида ёки текширув ўтказган корхона маълумотларини рақобатлашувчи фирмага сотганлиги туфайли етказган зарарини қоплаш даражаси ва бошқа жавобгарлик турлари аниқ белгилаб қўйилиши керак. Австрияда аудиторнинг моддий жавобгарлиги 250000 шиллинг, Германияда 500000 марка, АҚШда етказилган зарарнинг 100 карраси миқдорида белгиланган.

- **Аудит тизимини жорий этишда нималарга эътибор бериш лозим?**

- Иқтисодчи олимлар иқтисодиётнинг турли соҳаларида аудиторлик текширувини ўтказишнинг таваккалчилик даражасини ҳисоблаш методикасини ишлаб чиқиш борасида ҳам иш олиб борсалар мақсадга мувофиқ бўлар эди. Аудиторлар палатаси аудиторлик фирмалари амалга ошираётган текширув усулларини ўрганиб бориш натижасида маҳаллий хусусиятлардан келиб чиққан ҳолда аудиторлик текширувларини ўтказишнинг стандартларини ишлаб чиқиш борасида иш олиб боришлари лозим.

Янги тузилаётган аудиторлик фирмалари иқтисодиётнинг бирор бир аниқ тармоғида фаолият кўрсатишга ихтисослашсалар, мақсадга мувофиқ бўлади. Чунки фирмаларга фаолият йўналишини яхшилаш, унинг истиқболини кўрсатиб бериш бўйича кўрсатмалар ишлаб чиқиш учун шу соҳа бизнесининг хусусиятларини мукаммал билиш зарур. Барча соҳаларни қамраб олишда интилиш эса доимо ҳам сифатли ва чуқур хулосалар чиқариш имконини бермайди. Бу эса аудиторлик фирмасини тез орада обрўсизланиб қолишига сабаб бўлади. Юқоридаги таклифларни босқичма-босқич амалга ошириш республикамизда аудит тизимини юзага келтиришда тегишли аҳамият касб этади, деб ҳисоблаймиз.

- **Суҳбатингиз учун ташаккур.**

Суҳбатдош
Гавҳар САОДАТОВА.

Хизматимиз Сизга манзурми?

«ЯНГИЛИК»ДАН КЎПЧИЛИК МАМНУН

Трикотаж кийимларни тикиш ва тўқиш бўйича «Янгилик» корхонаси ташкил этилдию, бу ердан мижозларнинг кети узилмай қолди. Июль ойида 14 уста зарар келтираётган маиший хизмат кўрсатиш корхонасини хусусийлаштиришгач, ишлар юришиб кетди. Қисқа вақт бўлишига қарамай изланишлар туфайли корхона жамоаси даромад ола бошлади.

-Ишни аҳволни чуқур ўрганиш, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитига мослашдан бошладик, - дейди корхона директори Отабек Ёқубов. - Биринчи галда ҳар бир устага тикув машиналари ва бошқа буюмлар бириктириб қўйилди. «Узмаишийхизматуюшма», Тошкент шаҳар «Маишийхизматуюшма» раҳбарлари ва «Матниёз» хусусий корхонаси моддий жиҳатдан ҳамда хомашёдан яқиндан ёрдам кўрсатдилар.

Айни пайтда «Янгилик» ишчилари эркакларнинг устки, аёлларнинг жилет, кўйлак каби, болаларнинг мавсумбоп кийимларини тайёрлашяпти. Шуниси диққатта сазоворки, бу ерда тайёрланаётган кийим-кечаклар бозордагига нисбатан 1,5 баравар арзондир.

Жамоа аҳоли талаб ва истакларини ўрганишга ҳам алоҳида эътибор бераяпти. Шу мақсадда пойтахтимиздаги бозорлар, кўргазмалар, аҳоли зич жойларда қабул пунктлари очилди. Тайёр кийим-кечаклар шу ернинг ўзида сотилаётир.

Болалар кийимларини тикаётган Шоиста Раҳимова, аёллар кўйлаклари бўйича мутахассис Муҳаббат Қодирова, тўқувчи Муҳайё Нурмуҳамедова, бичувчи Санобар Абдуллаевалардан мижозлар беҳад мамнунлар.

Саъдулла ШОДИЕВ.

Суратларда: «Янгилик» жамоа корхонаси тикув цехида; тўқувчи Дилфуза Юнусова, бичувчи Санобар Абдуллаева билан; корхонада тикилаётган кийим-кечаклардан намуналар.

Г.АЙЗЕНШТАДТ
олган суратлар.

Ахборот

ДАВРА СУҲБАТИ

Самарқандаги А. Пушкин номидаги вилоят кутубхонасида маънавият ва маърифат мавзуига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Давра суҳбатида таниқли олимлар, жамоатчилик вакиллари иштирок этишди. Вилоят «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази раҳбари, ЎзФА мухбир аъзоси Б. Валихўжаев, профессор А. Исмоилов, профессор Ш. Аҳмедов, профессор Б. Уринбоев маънавий қадриятларимизга ҳар бир шахснинг ўз муносабати бўлиши кераклиги ҳақида гапирдилар.

«Ишонч» мухбири.

ТИЛ ЎРГАНИШ МАРКАЗИ

Вилоят халқ таълими бошқармаси қошида тил ўрганиш маркази очилди. Мазкур маскан видеомагнитафон, тасвир техникаси ва бошқа зарурий ўқув жиҳозлари билан тўлиқ жиҳозланган. Тингловчиларга чет тилларни АҚШ дан келган ўқитувчилар ўргатмоқда. Дарсликлар эса АҚШ ва Англиядан келтирилган.

Бу ерда ҳозирча Самарқанд шаҳри ва атроф ҳудудларда яшовчи 160 ўқувчи тил ўрганаяпти. Келгусида марказнинг туманларда бўлимларини очиш мўлжалланган.

Р. ҚУРБОНОВ.

ҲОМИЙЛАРГА ТАШАККУР

Институтимизда бирор бир тадбир «Умар» фирмаси раҳбарларининг иштирокисиз ўтмайди. Бир неча йилдирки, бу анъанага айланган.

Амир Темурнинг 660 йиллиги нишонланаётган кунларда талабаларимиз Пастдарғом тумани далаларида меҳнат қилишаётган эди. Фирма раҳбари Умар Ражабов ташаббуси билан бевосита далада байрам тадбирлари уюштирилди. Бир пиёла чой устида институт ҳаётига дахлдор муҳим масалалар ҳақида ҳам фикрлашиб олинди.

З. МУҲИДДИНОВ,
Самарқанд тиббиёт институти, талабалар касаба уюшмаси қўмитаси раиси.

ОНАЛИК ВА БОЛАЛИКНИ ҲИМОЯЛАШ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Марказий Осиё минтақасида оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, оилани режалаштириш орқали аёллар саломатлигини мустаҳкамлаш, гўдакларнинг соғлом туғилишини таъминлашга қаратилган ЦАРАК лойиҳасини ишлаб чиқди. Лойиҳани амалга ошириш ташкилотнинг Европа минтақавий бюросига юклатилди ва Марказий Осиё давлатларида ишни мувофиқлаштирувчилар тайинланди. Уларнинг биринчи учрашуви Тошкентда ўтказилган эди.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлигида ЦАРАК лойиҳаси мувофиқлаштирувчиларининг иккинчи кенгаши иш бошлади. Уни ўтказишдан асосий мақсад, 1996 йилда лойиҳанинг бажарилиш жараёнини таҳлил этиб, 1997 йилги фаолият дастурини муҳокама қилишдир. Анжуман ишида Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маслаҳатчилари, Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ҳамда республикамиздаги минтақавий мувофиқлаштирувчилар, акушерлик ва гинекология соҳалари мутахассислари иштирок этмоқдалар.

Ғофур ЭШМОНОВ.

Инсон ва қонун

ДИҚҚАТ, ФИРИБГАРЛАР!

Илгари, яъни Иттифоқ даврида мол ва маҳсулотларни давлат дўконларидан харид қилар эдик. Совет Иттифоқи парчаланиб ўрнида мустақил давлатлар пайдо бўлгач, улар бозор иқтисодиётига ўтдилар. Савдо-сотиқ ва хизмат кўрсатиш соҳаси жадаллик билан кенгая бошлади. Янги фирмалар, қўшма корхоналар, тижорат дўконлари ва супермаркетлар ёмғирдан сўнг унган қўзиқоринлардек кўпайиб кетди. Бу ҳолат Ўзбекистон ҳаётида ҳам ўз аксини топди. Республикада ишбилармон ва тадбиркорлар пайдо бўлди. Улар чаққонлик ва уддабуронлик билан ўз фаолиятларини юритиб мамлакатимиз иқтисодиётини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Аммо, кейинги пайтларда ҳалол меҳнат билан шуғулланмай, бошқаларнинг мол-мулкини алдамчилик, фирибгарлик йўли билан ўзлаштиришга уринаётган шахслар ҳам пайдо бўлиб қолди. Уларнинг баъзилари ўзини ҳатто ҳуқуқни муҳофаза қилиш ёки назорат идораларининг вакиллари қилиб кўрсатишдан ҳам тап тортмаётирлар. Яқинда республикамиз пойтахтидаги туманлардан бирида ана шундай воқеа рўй берди.

... Шу йил 30 октябрь куни кеч соат 7 га яқин «Рута» хусусий фирмаси дўконига (бу дўкон Ҳамза туманининг «Ғалабанинг 40 йиллиги» мавзесидаги 3-кварталда, Чўлпон кўчасида жойлашган) беш киши кириб келади. Кўринишидан 25-30 ёшли, ширакайф «меҳмонлар»дан икки нафари рус, икки нафари корейс ва бири ўзбек эди. Улардан бири ўзини дарҳол туман солиқ инспекциясининг ходими, бошқа бири эса прокуратура ходими эканини маълум қилди. Улар шахсий гувоҳномаларини, шунингдек текшириш ҳуқуқини берадиган рухсатномани ҳам кўрсатмай, савдо-сотиқ ҳужжатларини текшира бошладилар. Дўкон мудири А.Саунин билдирган эътирозга чақирилмаган меҳмонлар дўқ-пўписа билан жавоб қайтардилар, ҳатто директор қўлларини кишанлашни ишпирмадилар. Сўнгра улар директордан 4000 сўм пул ва киши бошига 2 бутилкадан арок талаб қила бошладилар.

«Текширувчилар»дан бири витринага қўйилган шишани кўрсатиб: Ана, қаранглар, «Амаретто» ликёри. Сохта тайёрланган бўлса керак. Ҳозир текшириб кўрамиз!»- деди. Улар пештахта олдида тик турганча ҳалиги ликёрни учга бўлиб ичиб юборишди, устидан пиво ичишди. Улар яна директордан пул билан арокни талаб қила бошлашди. Директор кеч бўлиб қолганини ва кассада улар талаб қилаётган миқдордаги пул йўқлигини айтди.

Шундан сўнг фирибгарлар директор билан сотувчи аёл В.Котловани хонага қамаб, витринадан 2 та аёллар кофтаси, икки жуфт эркаклар пайпоғи, 16 пачка сигарет, 4 бутилка шампан виноси, пиво ва бошқа маҳсулотларни жами 5480 сўмлик молини олдилар. Сўнгра улар кассани очиб, у ердаги 1000 сўм пулни чўнтакка урдилар. Хайрлашиш олдидан директорни текширув далолатномаси ёзишга мажбур қилдилар, далолатномага имзо чекдилар ва кўздан ғойиб бўлдилар.

Эртаси куни эрталаб дўконга Ҳамза тумани давлат солиқ инспекциясининг ходимлари келишди. Кеча солиқ инспекцияси ва прокуратура ходимлари қиёфасида келганлар қаллоб шахслар эканлиги аниқланди. Шу ишга дахлдор ҳужжатлар текшириш учун Ҳамза тумани ички ишлар бошқармасига топширилди.

Бундай ҳодисалар оз эмас. Аммо бир нарсани таъкидлаб ўтиш жоизки, бу хил фирибгарликларнинг охири «вой» бўлиб чиқади. Мана, мисоллар 1994 йилдан буён Тошкент шаҳрининг ўзида 9 та қаллоблик иши қайд этилган. Муттаҳам шахслар солиқ идораларининг ходимлари қиёфасида пул ва бошқа моддий бойликларни талаб қилганлар. Шу йил 6 июнь куни Фарҳод ярмаркасида 1971 йилда туғилган З.Аҳмедов ушланган. Бу шахс давлат солиқ қўмитасининг ходими ниқоби остида дўконлар ва савдо расталарини айланиб, пул талаб қилган. Тошкент шаҳар Акмал Икромов тумани давлат солиқ инспекцияси ва давлат солиқ бошқармасининг оператив ходимлари бу қаллобни ушлаб олишди. Бу хусусда жиноий иш қўзғатилди.

1995 йил 29 январь куни «Отчопар» бозорида 1970 йилда туғилган Н.Умаров ва 1969 йилда туғилган Х.Омонов қўлга олинди. Улар мол олиб келиб сотувчилардан пул талаб қилганлар. Бу шахслар ҳам жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг махсус бошқармаси ана шундай товламачиларга қарши фаол кураш олиб бормоқда. Солиқ идораларининг ходимлари ниқоби остида қаллоблик билан шуғулланаётган ва солиқ идоралари ходимларининг шаънига доғ туширaётган шахсларни ушлаб, уларнинг жазосини беришда мазкур бошқарма ҳамда пойтахт давлат солиқ бошқармасининг ҳавфсизлик хизмати катта ишларни бажармоқда.

Ф.РАСУЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг матбуот хизмати ходими.

Касаба уюшмаларида

ИНСОН МАНФААТИ УЧУН

Меҳнат аҳлининг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоя қилиш Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши фаолиятининг устивор йўналишларидан биридир. Яқинда тармоқ касаба уюшма шаҳар қўмиталарининг раислари, молия бўлим мудирлари, кенгаш ходимлари, касаба уюшма фаоллари иштирокида ўтган пойтахт касаба уюшмалари кенгаши раёсатининг навбатдаги йиғилишида шу нарсага яна бир бор эътибор қаратилди.

Йиғилишни кенгаш раиси О. Сафоев қисқача кириш сўзи билан очиб, кун тартибидаги қатор масалалар билан таништирди. «Маданият соҳасидаги корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар маъмурияти ва касаба уюшма қўмитасининг тармоқ ходимлари меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ҳамда манфаатларига риоя қилиш борасидаги иши тўғрисида», «1996 йилда болаларни соғломлаштиришнинг якунлари ва 1997 йилдаги вазифалар тўғрисида», «Шаҳар касаба уюшмалари кенгашининг 1997 йилдаги иш режаси тўғрисида» ва бошқа қатор муҳим масалалар юзасидан сўзга чиққан нотиқларнинг ҳисоботи тингланди.

Кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Раёсат ишида Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи муовини А. Ж. Миржалилов иштирок этди.

Раёсат мажлисидан сўнг қатор масалалар, жумладан 1997 йилда «Ишонч» ва «Ишон-Доверие» газеталарига обунанинг бориши кўриб чиқилиб, бу масалага ғоят жиддий аҳамият бериш лозимлиги уқтирилди.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

Соғлом авлод учун

БЕДАВО ДАРД ИЗЛАНИШЛАРИ

Тошкентда «Болалар ҳамда вояга етмаганларда СПИД касаллигига ташхис қўйиш ва уни даволаш» мавзуида минтақавий семинар иш бошлади. Семинар республика «СПИДнинг олдини олиш ва унга қарши кураш» маркази Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти билан ҳамкорликда ташкил этилди.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги аср вабосига айланган касалликка қарши кураш бўйича Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан биргаликда 1996-97 йилларга мўлжалланган дастур ишлаб чиқдилар. Мазкур семинар ҳам ана шу дастур асосида ўтказилмоқда. Унинг асосий мақсади, бу бедаво дардга ташхис қўйиш ва даволаш бўйича хорижий ҳамда Марказий Осиё давлатларида тўпланган бой тажрибаларини ўрганиш ва умумлаштиришдан иборат.

Очил ҲАЗРАТОВ.

Мустақиллик мевалари

ШЕРОБОД ОБОД БЎЛМОҚДА

Ҳа, чиндан ҳам Сурхон воҳасининг Шеробод тумани йил сайин ободонлашмоқда. Туман маркази ва қишлоқларда кўплаб шарқона иншоотлар, замонавий савдо расталари қурилиб, фойдаланишга топширилмоқда. Яқинда шерободликлар яна бир қулайликка эга бўлдилар. Туман марказида замонавий «Супермаркет» ишга тушди.

- Ушбу савдо марказини асосан ҳашар йўли билан барпо этдик,-дейди биз билан суҳбатда Шеробод шаҳар ҳокими Хўжамберди Эгамбердиев. - Магазиндан истаган нарсангизни харид қилишингиз мумкин. Қарийб мингдан ортиқ турдаги маҳсулотлар мавжуд. Уй-рўзғор ашёларидан деҳқончилик қилиш учун ишлатиладиган бел, кетмонгача топилади. Шунингдек, шеробод туманининг қўлигул кулоллари томонидан тайёрланган турли хил эсдалик совғалари тартиб билан қўйилган.

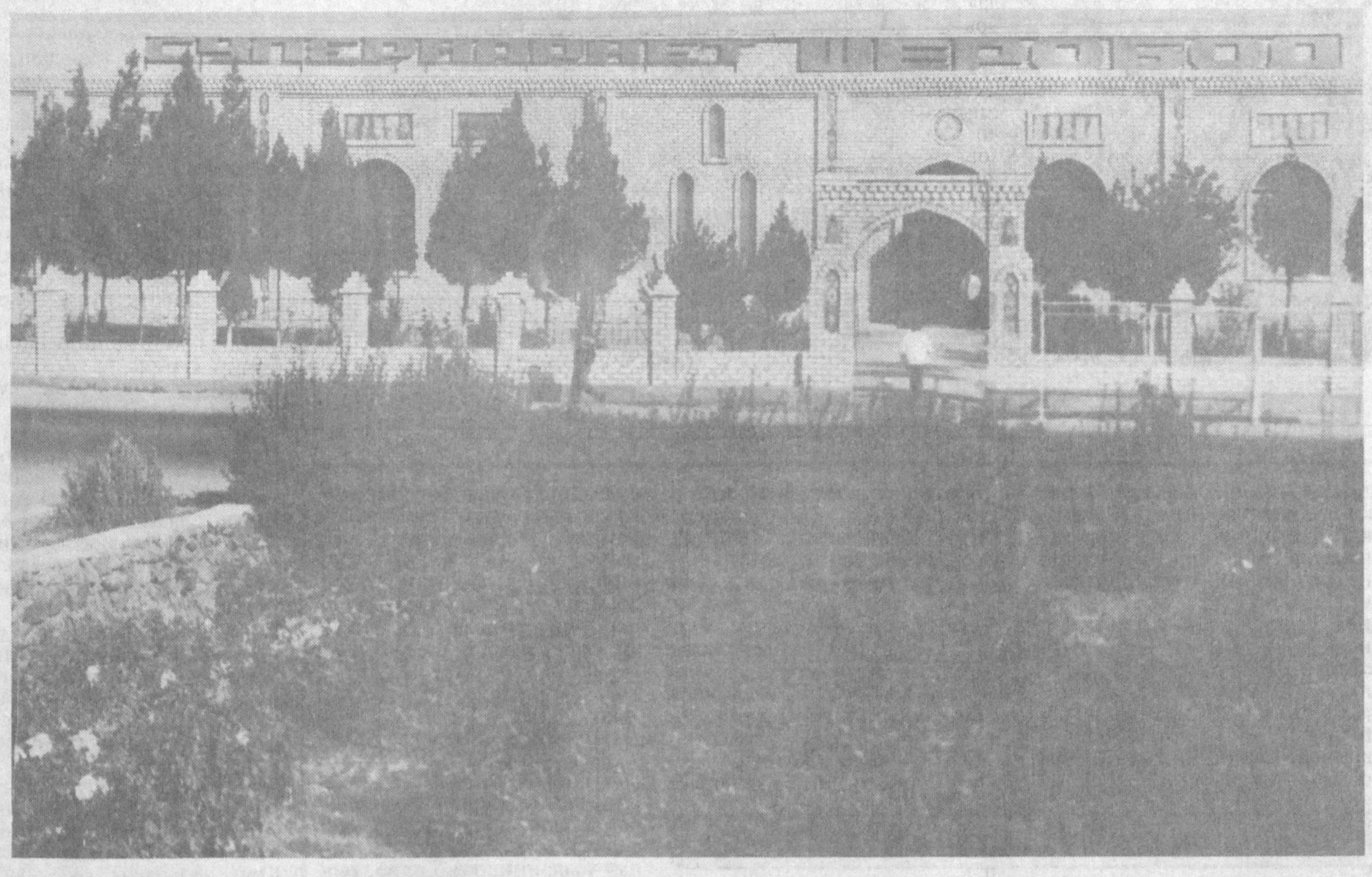

Дўконда шинамгина қаҳвахона ишлаб турибди. Бу ерда турли миллий таомлар тайёрланиб, хўрандаларга намунали хизмат кўрсатилмоқда. Қаҳвахона ёнидаги хоналарнинг бирида макарон тайёрлайдиган механизм ишлаб турибди. Макарон цехига тажрибали тадбиркор Нажим Алимардонов раҳбарлик қилмоқда.

- Ушбу ссавдо маркази ҳали тўла қувват билан ишлаётгани йўқ,-дейди магазин директори Чори Алимардонов. - Биз келгусида хорижий мамлакатлар билан алоқани йўлга қўйишни режалаштирганмиз. Бунинг учун магазин хузурида турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ташкил этамиз. Имкониятларимиз етарли. Фақат озгина маблағ жамғарсак, хайрли ишларга қўл урамиз.

Шеробод марказида мустақиллик шарофати туфайли барпо этилган «Супермаркет» жамоаси аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқда.

«Ишонч» мухбири.

Суратда: янги савдо марказининг умумий кўриниши.

Ш. РАШИДОВ сурати.

ТАЪЗИМ

Таниқли ўзбек санъат арбоби, Халқ артисти, Давлат мукофотлари совриндори Зикир Муҳаммаджоновни фақат Ўзбекистонда эмас, балки кўпгина хорижий давлатларда ҳам яхши танийдилар. Тошкентдаги «Ёзувчи» нашриёти санъаткорнинг 75 йиллик юбилейи арафасида унинг «Таъзим» номли китобини чоп этди. Бу китобда Зикир ака ўзининг театрда, кинода, телевидениеда яратган 250 дан ортиқ ранг-баранг образлари тўғрисида ва ижодий изланишлар жараёни ҳақида ҳикоя қилади.

Унинг ижросида биринчи ўзбек генерали акс эттирилган «Генерал Раҳимов» бадиий фильми кўпгина чет давлатларда, жумладан Ҳиндистон, Туркия, Англия, Хитой, Мексика, АҚШ, Польшада намойиш этилган. Ҳинд ва ўзбек киночилари ҳамкорликда яратган «Алибобо ва қирқ қароқчи», «Севги афсонаси» фильмларида роллар, у уйғнаган театр саҳнасида гавдалантирган Алишер Навоий, Абу Райҳон Беруний, Амир Темур, телевидениеда жонлантирган Мирзо Улуғбек сиймолари халқимизнинг қалбидан чуқур жой олган.

Зикир Муҳаммаджонов узоқ йиллар Ўзбекистон театр арбоблари уюшмасини бошқарган. Ўзбекистон Олий Кенгашига ноиб этиб сайланган. Унинг жамоатчилик ишлари ҳам китобда батафсил ёритилган.

Малик ИБРОҲИМОВ.

ТАЪЛИМ ВА МАЪНАВИЯТ

Бугун ҳаммага аён бўлиши керакки, маънавият фақат шу соҳага дахлдор кишиларгина шуғулланадиган тор бир жабҳа эмас. Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида» шу йил 4 сентябрида чиқарган Фармонида

Маданият хабарлари

маънавият давлат ислоҳотларини амалга оширишнинг устивор йўналиши эканлиги қайд этилди.

Бу Фармон бевосита мамлакатимиз муаллимлари — ёш авлод тарбиячилари иши учун бош йўлланма ҳисобланади.

Халқ таълими вазирлиги ҳамда Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти биргаликда ўтказган республика педагогика институтлари, техникумлари ҳамда билим юртларида маънавият ва маърифат ишларини такомиллаштириш масалаларига бағишланган икки кунлик семинар-кенгашда ана шу масалалар атрофлича муҳокама қилинди.

Анжуман дастурига биноан, дастлаб қатнашчилар республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази раҳбарияти билан учрашиб, суҳбат ўтказдилар.

Марказ раҳбари Неъмат Аминов, раҳбар муовини, «Тафаккур» журнали бош муҳаррири Эркин Аъзам мамлакатимиз муаллимлари вакиллари билан дилдан сўзлашиб, маънавият ва маърифат соҳасида амалга оширилаётган ишлар, масаланинг ўта муҳимлиги, олдда турган вазифалар хусусида гапирдилар.

Зиёда ҒАФФОРОВА.

ПОП СОЛНОМАСИ

Журналист Шуҳрат Иномовнинг «Попим, саҳоватли юртим» китоби Наманган вилоят «Ибрат» босмахонасида нашр этилди.

Мазкур китобда тумандан етишиб чиққан раҳбарлар, олимлар, ижодкорлар, санъаткорлар, муаллимлар, шифокорлар, ишчилар, деҳқонлар, ҳунармандлар ва бошқа касб кишилари ҳақидаги аниқ фактларга асосланган маълумотларни ўқишингиз мумкин. Меҳнат қаҳрамонлари, бир вазифада узоқ йиллар ишлаган кишиларга алоҳида боблар ажратилган. Ибратли кишилар ҳамда тумандаги кўркам бинолар суратлари китоб саҳифаларини безаган.

Бундан ташқари унда ноёб топилмалар, туманда содир бўлган муҳим тарихий воқеалар, сиҳатгоҳ ва оромгоҳлар, туманнинг маъмурий-ҳудудий тузилишига ҳам алоҳида тўхталиб ўтилган.

Рустамали МАМАДАЛИЕВ, журналист.

Маънавият

КЎРИК ЯКУНЛАНДИ

Пойтахтимиздаги «Исломобод» маҳалласида республика «Маҳалла» жамғармаси ва республика хотин-қизлар қўмитаси ҳамда жойлардаги касаба уюшма қўмиталарининг бевосита бошчилигида мамлакатимиз маҳаллалари ва хотин-қизлар кенгашлари кўрик-танлови бўлиб ўтди.

Кўрикни очган республика «Маҳалла» жамғармасининг раиси Ш. Темуров «Маҳалла — миллий ва маънавий қадриятлар ўчоғи» мавзуида маъруза қилди. Нотиқ таъкидлаганидек, ўзбек маҳаллаларининг ўзига хос ва мослик томонлари талайгина. Оилалар ўртасида яхши қўшничилик, тўй-маъракалардаги ҳамжиҳатлик, ёшларнинг юриш-туришига эътибор, ёрдамга муҳтож оилалар, қариялар ҳолидан хабардорлик, мўътабар отахону онахонларни иззатлаш, ҳар қандай вазиятда маҳалла оқсоқоли, хотин-қизлар кенгашлари раислари билан маслаҳатлашган ҳолда иш юритишдек яхши анъаналаримиз мавжуд. Маҳалласи обод, қариялари иззатда, ёшлари хизматда бўлган жойларда барака бор, аҳолиси тинч-осойишта ва аҳиллик билан яшамоқда. Шу боис маҳалланг — ота-онанг деб бежиз айтишмаган.

Тадбирда қатнашган республика Бош вазирининг ўринбосари, Республика хотин-қизлар қўмитаси раиси Д. Ғуломова «Инсоннинг маънавий баркамоллигида аёл ва оиланинг роли» ҳақида гапирди.

«Камолот» жамғармаси раисининг биринчи ўринбосари М. Қирғизбоев, республика прокуратураси бўлим бошлиғининг ўринбосари М. Саидова, Юнусобод туманидаги 27-поликлиника бош шифокори Қ. Шокировалар ҳам ўз сўзларида маҳаллаларнинг инсон камоли, жамият тараққиётидаги роли хусусида сўзладилар.

Ана шундан сўнг «Йилнинг энг намунали маҳалласи ва хотин-қизлар кенгашлари раислари» кўрик-танлови бошланди. Туман ва шаҳар танловлари ғолиблари бўлган қатнашчилар — маҳаллалар беллашувида ўз иши дастурлари, хотин-қизлари қўллари билан яратилган чеварлик, ҳунармандчилик намуналарини намойиш этдилар. Маҳаллалардаги оилалар ўртасида олиб борилаётган меҳр-оқибат, хайр-саховат ишларини кўрсатувчи ҳужжатлар, альбомлар, матбуот нашрлари ва видеокассеталарга туширилган тадбирларни намойиш этдилар.

Ниҳоятда қизиқарли ўтган беллашувда биринчи ўринларни Марғилон шаҳридаги «Ёрмадўз» ҳамда Тошкент шаҳрининг Буркний номли маҳалласи эгаллади. Иккинчи ва учинчи ўринларни Қашқадарё, Андижон вилоятлари, Жиззах ва Ангрен шаҳарлари вакиллари қўлга киритишди.

А. АЗИЗОВА.

БАЙРАМ ДАСТУРХОНИГА

Яқинда пойтахтимизнинг Юнусобод туманида «Сайрам-Турк» деҳқон бозори ишга тушди. Янги бозор 300 дан ортиқ ўринга мўлжалланган.

Маҳсулотларнинг сифати ва нархини тафтиш комиссияси назорат қилиб туради, — дейди биз билан суҳбатда бозор директори Носиржон Ғуломов, асосий маҳсулотлар бошқа вилоятлар ва туманлардан шартномалар асосида келтирилмоқда. Бу ўз навбатида нархларнинг арзонлашишига олиб келди ва мижозларни купайтиради. Янги йил байрами олдидан кенгайтирилган ярмаркалар ташкил этмоқдамиз. Бундан мақсад — байрам дастурхонини мева ва сабзавот маҳсулотлари билан кўнгилдагидек безашни таъминлашдир. Бозоримизда бундан ташқари автомашиналарга хизмат курсатиш, новвойхона, қассобхона ва бошқа хизматлар учун шарт-шароитлар яратилган. Келгусида бозорни янада кенгайтириш ҳамда уни харидоргир моллар билан тўлдириш учун пухта замин яратилмоқда.

У. АХРОРОВ.

Машриқзамин дарғалари

ЧЕҲРАКУШОЛАР САРВАРИ

Ўн бешинчи аср Шарқ илм-фани, маданияти тараққиёти тарихида ўзига хос бир палла бўлди. Зероки, Амир Темур 150 йиллик мўғул истилосига барҳам бериб, тадбиркорлик, жасорат ва ақл-заковат билан улкан бир салтанатни ташкил этди. Унинг бемаҳал вафотидан сўнг тўрт йил ворислик учун жанг бўлган эрсада, аммо Шоҳрух даврида 40 йил жиддий урушлар юз бермади. Темурий шаҳзодалар тўпланган беҳисоб бойлик ва ҳунарманду олимларни маданият, илм-фан, санъат, бадиий ижод ва меъморчиликни равнақ топтиришга сафарбар этдилар. Натижада Ҳирот, Самарқанд, Балх, Бухоро шаҳарларида маданий ҳаёт, санъат гулгул яшнади. Жумладан, Ҳиротда Мирзо Бойсунқур тузган «Нигористон» да кўплаб санъат ва ҳунар мактаблари ташкил этилади, уларда «юзлаб ҳунар эгалари» тарбияланади. Улар бутун Шарқ нафис санъати, илм-фани ривожига улкан ҳисса қўшадилар. Ана шулардан бири даҳо санъаткор - Камолиддин Беҳзоддир.

Камолиддин Беҳзод 1455 йили Ҳиротда зиёли оилада дунёга келади. Ёшлигида ота-онасидан етим қолган Беҳзод мустақил савод чиқаради, наққошлигу чеҳракушоликка меҳр қўяди. Йигитлик онларида шоҳ китобдори Амир Руҳуллоҳдан рассомлик сирларини ўрганади. Кейин Хусайн Бойқаро китобхонасида китобларга зийнат беради, ихчам суратлар-миниатюралар чиза бошлайди. Бу ерда у Султон Али Машҳадий ва Сайидаҳмад Табризийлардан наққошлик бўйича дарс олади. Беҳзод камолот ва ижодининг равнақида Абдураҳмон Жомий ва Алишер Навоийларнинг маънавий ҳамда моддий ҳомийликлари муҳим омил бўлади. Хусайн Бойқаро эса уни 1487 йили ўз саройи Китобдори этиб тайинлаб чорбоғи ўртасида махсус ижодхона қуриб беради. Китобхонадаги музаҳҳаб, халкор, заркуб, лаввоҳ, сеҳҳоф, жадвалкаш, наққош бевосита Беҳзод раҳбарлигида ишладилар. Худди шу даврда Ҳирот нафис китоб ва тасвирий санъатнинг марказига айланади, юзлаб китоблар, баёзлар кўчирилиб, зийнатланиб, маданиятимизнинг зарварақларига айланади.

Исмоил Сафавий 1512 йили Ҳиротни забт этгач, ҳаммаёқни вайрон қилади, маърифат масканларининг кули кўкка соврилади: кўплаб ҳунар эгалари, жумладан, Беҳзодни Табризга элтади. Беҳзод бу ерда ҳам шоҳ китобхонасида ишлайди ҳамда тахтвориси ёш шаҳзода Таҳмосибга рассомлик сирини ўргата бошлайди. 1524 йили Исмоил Сафавий вафот этиб, ўрнига 12 яшар Таҳмосиб тахтга ўтиради. Лекин сарой атрофидаги машмашаларга бардош беролмаган Беҳзод Ҳиротга қайтиб, яна ижодга шўнғийди ва 1535 йили вафот этади. Унинг қабри Ҳирот яқинидаги Мухтор тоғи этагида мақбара илм-адаб аҳлининг зиёратгоҳи сифатида сақланмоқда.

Рассомнинг дастлабки миниатюралари Султонали Машҳадий томонидан кўчирилган Саъдийнинг «Бўстон» асарига 1478 йили чизилган асарлардир. Бу дастнавис Дублиндаги Честер Битти кутубхонасида сақланмоқда. Ундаги ўндан ортиқ миниатюраларда шоҳлар, зодагонлар, олиму фузалолар, ошиқу дарвешлар, дашту саҳро, боғу роғлар, анҳору чашмалар сеҳрангиз буёқларда тасвирланади. 1488 йили «Бўстон»ни Султонали Машҳадий Ҳусайн Бойқаронинг хоҳишига кўра кўчиради, Ёфий Музаҳҳиб зийнатлайди. Беҳзод эса унга 6 та сурат чизган.

1467 йили Шерали Хаттот машҳур тарихчи Шарофидин Али Яздийнинг «Зафарнома»сини кўчирган. Мазкур асар АҚШнинг Балтимор шаҳридаги Жон Хопкинс университети кутубхонасида сақланмоқда. Ундаги 12 расмнинг саккизтаси Беҳзод мўйқаламига тааллуқли. Уларда шоҳсаройидаги қабул маросимлари, жанг манзаралари, бинокорлик жараёни, ов палласи акс топган.

Шайх Саъдий ҳикоятига чизилган «Доро ва йилқибоқар» минатюрасида Шаҳаншоҳнинг осмонўпар тоғ этагидаги ям-яшил ўтлоқда йилқибоқарлар билан учрашиб, киборларга хос шавкат, виқор ва келбат билан суҳбати, иккинчи отбоқарнинг саночдан қимиз олиб, тавозеъ билан узатиши акс топган бўлса, «Амир Темур саройида қабул» суратида мутлақо бошқача манзара кўзга ташланади. Боғ ўртасидаги муҳташам сарой. Ўртада Амир Темур салобат тўкиб ўтирибди. Ўнг қўлда сарой аъёнлари, чап қўлда эса, турли мамлакатлардан Соҳибқирон қабулига келган меҳмонлар. Улардан ташқари икки киши эшик олдида турибди, бир неча қора танли аёллар ҳам бор. Рассом ана шу катта - гавжум шахсларнинг ҳар бирини фақат ўзига хос қиёфада, кўринишу ҳаракатда, либосу нигоҳда турли-туман рангда тасвирлаган. Айни пайтда яхлит мазмун ифодаланиши, ягона композицион қурилишга эга бўлишига эришган.

Беҳзод Низомий Ганжавий «Хамса»си, Амир Хусрав Деҳлавийнинг «Мажнун ва Лайли» (1492), Фаридиддин Атторнинг «Мантиқут тайр» (1494) асарларига ғоятда гўзал миниатюралар чизган. Бу асарлар достон ёки ҳикоятда тасвирланган воқеанинг мўъжаз бир тарзда ўзида мужассамлаштиргани, қаҳрамонларнинг ҳар бири ўзига хос бир тарзда ифодаланганлиги билан киши диққатини ўзига тортади.

Юқорида таъкидлаганимиздек Беҳзод Шарқ миниатюра санъатига ҳаётлик, ҳаққонийликни-реализмни олиб кирган ижодкордир. Зероки у тарихий, замонавий мавзуларда ўнлаб асарлар яратиш билан бирга ўзи бевосита мулоқотда бўлган, мурувват кўрган маслакдошлари, замондошларининг суратларини чизиб, тасвирий санъатимиз тарихига портрет жанрини олиб кирди. Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий, Абдуллоҳ Хотифий, Султон Али Машҳадий, Ҳаким Муҳаммад, Султон Хусайн Бойқаро, Шайбонийхон каби тарихий шахсларнинг портрети Беҳзод мўйқалами туфайлигина бизгача етиб келган.

Камолиддин Беҳзод ижоди кейинги асрлар Хуросону Мовароуннаҳр, Ҳиндистон миниатюра санъати ривожига сезиларли таъсир этган. Қосим Чеҳракушой, Маҳмуд Музаҳҳиб, Мулло Дарвеш Муҳаммад, Дўсти Девона, Муҳаммадмурод Самарқандий сингари мусаввирлар Беҳзод миниатюра мактабидан бевосита сабоқ олиб, унинг илғор анъаналарини муваффақият билан давом эттирган санъаткорлардир.

Беҳзод ижодини тадқиқ ва тарғиб этишда санъатшунос, файласуф, тарихчи олимлардан М.Ашрафий, У.Пулодов, О.Усмон, И.Низомиддинов ҳамда Н.Норқуловларнинг хизматлари катта. Жумладан, Ориф Усмонов «Камолиддин Беҳзод ва унинг наққошлик мактаби» (1974) рисоласини чоп эттирган.

Ҳамиджон ҲОМИДИЙ, филология фанлари доктори, профессор.

Ўзбекистон-Япония

КАТТА ТААССУРОТЛАР БИЛАН

Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасида «Ўзбекистон-Япония» дўстлик жамияти фаоллари билан учрашув бўлиб ўтди. Унда уюшма раҳбарлари, турли дўстлик жамиятлари вакиллари, Тошкент Давлат Шарқшунослик институти профессор-ўқитувчилари, санъаткорлар, шунингдек, Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонаси ходимлари иштирок этдилар.

Бундай тадбирларда республикамиз фольклор жамоалари чиқишлари, тасвирий ва халқ амалий санъати, болалар расмлари, китоблар кўргазмалари ташкил этилиши одат тусига кириб қолди. Ўзбекистонлик фан ва санъат намояндаларидан бир гуруҳининг ноябрь ойида Япониядаги Ўзбекистон маданияти кунларида иштирок этиши ҳам ана шундай ҳамкорлик самараси бўлди. Делегацияда хизмат кўрсатган «Баҳор» Давлат халқ рақс ансамбли санъаткорлари, шунингдек, Тошкент давлат Шарқшунослик институти ректори, Олий Мажлис депутати Неъматжон Иброҳимов ҳам бор эди. Юртдошларимиз Япониянинг ўндан ортиқ шаҳрида бўлиб учрашувлар ўтказдилар. Айниқса, санъаткорларимизнинг мактаб ва коллежлар, қариялар уйи ва касалхоналардаги концертлари япониялик мухлисларда катта таассурот қолдирди. Сафар давомида Шарқшунослик институти билан Фукусима профектураси ўқув юртлари ўртасида талабалар ва ўқитувчилар алмашиш бўйича шартнома имзоланди.

Ҳ. ОЧИЛБЕК.

Босилмаган хатлар изидан

ИШ НАЗОРАТГА ОЛИНГАН

Қарши шаҳрида яшовчи 2-гуруҳ ногирони З. Қаюмова таҳририятга юборган хатида фарзанди Шуҳрат Ҳамроев йўқолиб қолганлиги, ўғлини топишда шаҳар ички ишлар бўлими сусткашлик қилаётганини билдирган эди.

Шикоят хатни ўрганиб чиққан Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги жиноят қидирув Бош Бошқармасидан жавоб хати олдик. Бош Бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари Т. Муллажоновнинг ёзишига қараганда, шикоят ўрганиб чиқилган. Қарши шаҳар ички ишлар бўлими бедарак йўқолган Шуҳрат Ҳамроевни қидириб топиш юзасидан тадбирлар кўрган. Жумладан, республиканинг барча ички ишлар идораларига хабарномалар юборилган. Охирги марта уни кўрган Самад ва Ғофир билан суриштирув ишлари олиб борилган. Қидирувни янада жадаллаштириш тадбирлари белгиланган. Қашқадарё вилояти прокуратураси томонидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 97-моддаси бўйича жиноят иши қўзғатилган. Бу иш Жиноят қидирув Бош Бошқармаси томонидан назоратга олинган.

* * *

ГАЗЛАШАДИГАН БЎЛДИ

Қорақалпоғистон Республикаси Амударё тумани «Тўлқин» жамоа хўжалиги 1-бригадасидан Икром Холмуродовдан таҳририятга шикоят хати келган эди. Шикоятда кўрсатилишича, бир неча хонадон газдан бенасиб қолган, бу тўғрида жамоа хўжалиги ва туман ҳокимлиги тегишли чора кўрмаганлар.

Мазкур хат Республика Вазирлар Кенгаши ва Амударё туман ҳокимлиги вакиллари томонидан ўрганиб чиқилган. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Б. Бектурдиевнинг ёзишича, хўжаликдаги 3 хонадонга газ қувури тортилмаганлиги аниқланган. Бу хонадонларни газлаштиришга сарфланадиган харажатлар ҳисоблаб чиқилган, «Ўзсантехгазмонтаж» трестининг Манғит корхонасига лойиҳа-смета ҳужжатлари асосида хонадонларни тезда газлаштириш вазифаси топширилди.

«БЕҲИЗОР» МУАММОЛАРИ

«Беҳизор» жамоа хўжалиги Қувасой шаҳаридаги йирик кўзга кўринган хўжаликлардан бири ҳисобланади. Хўжаликка ишнинг кўзини биладиган, ташкилотчи, тадбиркор деҳқон Давронбой Адҳамов етакчилик қилмоқда.

● Аҳолига 4 миллион сўмдан ортиқ пул тарқатилди.
● 50 тонна олма, 50 тонна беҳи, 50 тонна картошка, 30 тонна пиёз, 10 тонна сабзи жамғариб қўйилди.
● Давлатга 1200 тонна ғалла етказиб берилди. Лекин муаммолар ҳам оз эмас...

Хўжаликда 3 минг 50 гектар ер бўлиб, шундан 670 гектарини боғлар ташкил этади. Ҳар йили бу боғлардан мўл-кўл ҳосил кўтариб келинмоқда. Дарҳақиқат хўжаликда жорий йилда ҳам хўжалик боғбонлари 1570 тонна ўрнига 2 минг тонна мева йиғиштириб олишди. Шундан давлатга 700 тонна ўрнига 1800 тонна сифатли мева етказиб бериб, бу соҳадаги режани икки [illegible] Узумзорларнинг сифатли парвариш қилинганлиги, [illegible] 96 гектар узумзордан 450 тонна узум йиғиштириб олиниб, давлатга 400 тонна сархил узум етказиб берилди. Бундай меҳнат ғалабасини қўлга киритишда Холиқжон Саидов, [illegible] каби боғбонларнинг хизматлари катта бўлди. Уларнинг ҳар бири ўз режаларини 2-2,5 баробар қилиб бажаришга муяссар бўлишди.

Шуни айтиш керакки, хўжаликда ишчиларнинг 1995-1996 йиллардаги меҳнат ҳақлари тўла ҳисоб-китоб қилиб бўлинди. Аҳолига 4 миллион сўмдан ортиқ пул тарқатилди.

Айни кунларда хўжалик омборида 50 тонна олма, 50 тонна беҳи, 50 тонна картошка, 30 тонна пиёз, 10 тонна сабзи жамғариб қўйилди.

[illegible]

чи ҳар бир киши ҳисобига юз килограммдан жами 128 тонна ғаллани меҳнатлари эвазига натура ҳисобида аҳолига тарқатиб беришди. Ғалла ўрим-йиғимида жонбозлик қилиб меҳнат қилган комбайнчиларга эса 14 тонна [illegible]

[illegible]

Хўжалик ғаллакорлари кузда 633 гектар майдонга баҳорги дон экишга муваффақ бўлишди. Бу майдонлар 130 нафар ижарачига бўлиб берилди. Уларнинг ҳар бири гектар бошига 40 центнерлик марраги кўзлаб астойдил [illegible]

[illegible]

насос станцияси орқали суғорамиз. Алирда биздан ташқари фермер хўжаликларнинг ерлари ҳам бор. Лекин бизга жами бўлиб 300 литр сув беришяпти, холос. Сув камлиги оқибатида шағал ҳамда тошдан иборат ерлардан кўзланган ҳосилни олиб бўлмаяпти. Вақтдан фойдаланиб шуни айтмоқчиманки, вилоят сув хўжалиги бошқармаси раҳбарлари сув лимитини 500 литрга етказиб беришса айни муддао бўларди. Иккинчи муаммомиз республикамиздаги барча хўжалик ғаллакорларининг дилидаги гаплар бўлса ажаб эмас. Бу [illegible]

қилиш пунктларидан уруғлик учун ҳар бир килограмм донни 25 сумдан қайта сотиб олдик. Буни қандай тушунмоқ керак? Бундай кетишда деҳқоннинг косаси қачон оқаради!

Хўжаликда жами 7,5 минг аҳоли бўлиб, шундан минг нафари бевосита хўжаликда меҳнат қилишади. Бу ерда Фарғона, Қувасой шаҳарларига бориб ишлаш анча олислик қилади. Шу сабабли хўжалик раҳбарлари аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида ишчи ўринлари барпо этишга жиддий эътибор беришяпти. Хўжаликда консерва, тикув цехлари қурилиши битиш арафасида турибди. Ҳозирги кунда хўжаликда 2 та ўрта мактаб, 2 та автомашиналарга техник хизмат [illegible]

буғдой ёрдам сифатида берилди. Бундан ташқари хўжалик омборида нимаики бўлса, ҳаммасидан ёрдам бериб турилибди.

-Биз Чимён қишлоғида жойлашган «Чимён» шифохонаси билан шартнома тузганмиз,-дейди жамоа хўжалиги касаба уюшмаси раиси Олимжон Матқосимов биз билан суҳбатда, шу шартномага асосан ҳар ойда 4-5 нафардан меҳнаткашларимиз бориб, даволаниб келишяпти.

Бу йил 20 дан ортиқ меҳнаткашларимиз ўз соғлиқларини тиклаб қайтишди. Бундан ташқари хўжалигимизда ҳам 50 ўринли санаторий-профилакторийни ишга туширишга ҳаракат қилаяпмиз. Унда ҳар ойда 50-60 нафар кишиларимиз дам [illegible]

Ахмаджон ТЎХТАСИНОВ, «Ишонч» мухбири.

ҚАРДОШЛАР ТАШРИФИ

Сейфуллоҳ Турксўй бошчилигидаги бир гуруҳ туркиялик тележурналистлар Ўзбекистонда бўлиб, икки қардош мамлакат ишбилармонларининг ўзаро манфаатли ҳамкорлигига оид лавҳаларни суратга олдилар.

— Айни замонда, — деди С. Турксўй, — биз Ўзбекистоннинг тарихий шаҳарлари, меъморий обидалари, тўкин бозорларини ҳам суратга олдик. Ўзбекистонда бўлар эканмиз, айниқса замонавий бинолар барпо этишда ғайрат кўрсатаётган Туркиянинг «Айсел» ширкати фаолиятига алоҳида эътибор бердик. [illegible] Бу меҳмондўст заминда олган лавҳаларимиз туркиялик телетомошабинларга манзур бўлиши шубҳасиз, — деб қўшимча қилди С. Турксўй.

А. ПАРДАЕВ

Маданият янгиликлари

«АЛПОМИШ» ЎЙИНГОҲИ ТАЪМИРЛАНМОҚДА

Бу йил Сурхондарё вилоятининг Бойсун тумани ташкил этилганига роппа-роса 70 йил тўлди. Шу муносабат билан туман марказида кўплаб маданий-маиший иншоотлар, савдо дўконлари қурилиб фойдаланишга топширилмоқда. Қайта таъмирланаётган марказий ўйингоҳ ҳам ана шундай юбилей объектларидан бири.

10 минг томошабинга мўлжалланган «Алпомиш» марказий ўйингоҳи узоқ йиллар қайта таъмирлашга муҳтож бўлиб келди. Туман ҳокими Тўрақул Ҳамроевнинг саъй-ҳаракати билан ўйингоҳ бутунлай қайта таъмирланмоқда. Чор атрофи пишиқ ғишт билан ўралиб, унга шарқона зеб берилди. Югуриш ва сакраш майдончалари қайта асфальт қилинди. Атрофига қишиларни спортга ундовчи шиор ва плакатлар ўрнатилди. Хуллас, бугунги кунда ўйингоҳда сўнгги пардозлаш ишлари амалга оширилмоқда.

- Мазкур ўйингоҳни қайта таъмирлаш учун қанча маблағ сарфланди, - сўрадик туман ҳокими муовини Самариддин Мустафоқулдан.

- 2 миллион сўмдан ортиқ маблағ сарфланди. Қурилиш таъмирлаш ишларини асосан тумандаги 256-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари амалга оширишди. Айниқса, мазкур жамоа қурувчиларидан Йўлдош Имомов, Азамат Йўлдошев, Чори Салаев, Нурилла Ғаффоровларнинг хизмати мақтовга арзигулик. Ўйингоҳдаги бир қатор юмушлар ҳашар йўли билан бажарилди. Туман ҳокимлиги ўйингоҳда олиб борилаётган қурилиш-таъмирлаш ишларини мунтазам назорат қилиб борди.

Туман марказий ўйингоҳининг бугунги қиёфаси бутунлай ўзгача. У бутунлай ёшариб, ўз мухлисларини бағрига чорламоқда. Юбилей тантаналарининг асосий қисми ҳам мазкур ўйингоҳда бўлиб ўтади.

Суратда: қайта таъмирланган «Алпомиш» марказий ўйингоҳининг умумий кўриниши.

С. АҲРОРОВ.

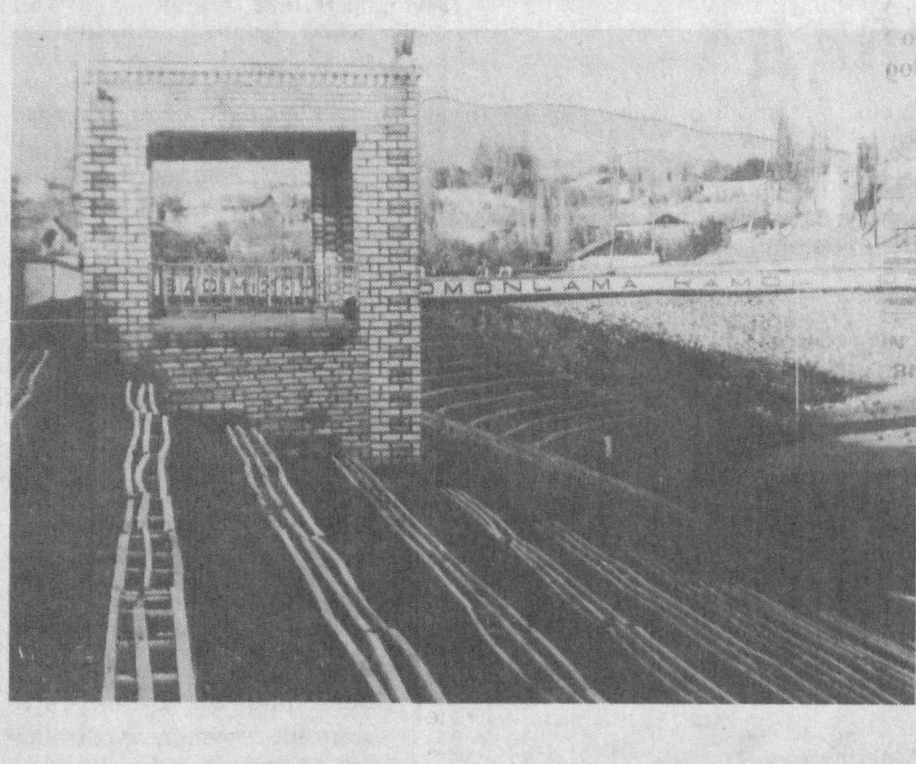

МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ

САЛОМАТЛИГИНГИЗНИ АСРАНГ!

(17—23 декабрь кунлари учун)

17 декабрь кеч тўққизгача Ой Ҳут буржида қолади. Бу эндокрин тизим аъзоларини ўта сезгир ва заифроқ қилиб қўяди. Турли заҳарланишлар, асаб бузилиши эҳтимоллари ортади. Айниқса шу куни соат кеч саккиз билан ўн оралиғида ирода ва ҳиссиётлар тарангланади.

Оқибатда қон босими ошиши, сурункали ошқозон хасталиги хуруж қилиши мумкин. Тўққиз билан ўн бир оралиғида бош мияга асосий юк тушади. Шу боис бу аъзолар шамоллаши ва шикастланишига йўл қўймаслик чорасини кўринг.

17 декабрь 8-Ой кунига тўғри келиб, ошқозон фаолиятида заифлик бўлиши мумкин. Шу боис оғир ботмайдиган енгил овқатлар истеъмол қилинг. Агар ошқозонингизда қизиш аломатларини сезсангиз, қайсидир касалликлар ўзингизни нотўғри тутаётган бўласиз.

Ойнинг Ҳут буржига бўлиши сирпилишка, тушунтириб бўлмайдиган ҳодисаларга кишининг эҳтимоли оширади. Бу куни бош, юз, ошқозон, ўт пуфаги, тизими операция қилдириб бўлмайди.

17 декабрь кеч тўққиздан 20 декабрь ярим тунгача Ой Ҳамал буржида утов тикади. Шу боис юқорида кўрсатилган аъзоларда бу давр мобайнида операция ва муракаб жарроҳлик муолажаларини қилдирманг.

18 декабрь куни 9-Ой кунида кўкрак заифлашади. 9-Ой кунининг асосий вазифаси — маргурлик, кўполлик, сурбетлик, бошқаларга ёмонлик тилаш каби қусурлардан покланишдан иборат.

19 декабрь эса 10-Ой куни ҳисобланиб, кўкрак суякдаги заиф бўлади. Кўпроқ ичимлик ичиш, бўғи ҳаммода чўмилиш тавсия этилади. 18 декабрь кун соат ўн-ни ва кечги оралиғида белгиланган ишларингиз амалга ошмаса, тушкунликка тушманг.

Чунки 19 декабрь тунги ўндаёқ Ой Миррих юлдузи билан бирлашиб, сизга умидворлик, ҳаётий қувонч, кўтаринкилик кайфиятларини бағишлайди.

20 декабрь 11-Ой кунида умуртқа поғонасига эҳтиёт бўлинг. Айрим тушкунлик кайфиятларга таслим бўлмасдан яхши уй-ниятлар этагидан тутишга уриннинг. Умуман Ойнинг Ҳамал буржидан ўтиши жасурлик, ҳомийлик кўрсатиш кайфиятларини кучайтиради.

20 декабрь ярим тундан 22 декабрь тунги тўққизгача Ой Савр буржига киради. Бу бўйин аъзолари ва бўйин умуртқасининг заифлашишига сабаб бўлади. Бу аъзоларда операциялар кечиктирилг. Жинсий аъзолар ва тўғри ичак ни бамайлихотир жиддий давволатиш мумкин.

21 декабрь 12-Ой кунида эҳтиёт бўлинг. Бу енгилфаолиятларингиз кунлини олади сана.

22 декабрь 13-Ой кунида оч юрманг. Тишингизни авайланг, шунингдек турли нохушликлардан, айниқса бўйин жароҳатланиши, кўз ишқаланишини олдини олганингиз маъқул.

23 декабрь 14-Ой кунида ошқозон-ичак тизими заифлик кузатилади. Кўзни зўриқтириш керак эмас.

22 декабрь тўққиздан 24 декабргача Ой Жавзо буржида бўлади. Бу кунлари елка, оёқ-қўл ўпка, асаби заифлаштиради. Бу аъзоларда операцияларни кечиктирган маъқул. Бу кунлари жигарни давволанг, қонни тозалаш айни муддао. 22 декабрь оқшом бепларда Ой Гиада юлдузи билан бир нуқтада бўлади.

Спорт

Футбол

«ҚАРИ СИНЬОРА»НИНГ ПАРВОЗИ

Халқаро футбол тарихи ва статистикаси Федерациясининг яқинда берган хабари Италия футбол ишқибозларини қувонтирди. «Ювентус» жаҳоннинг энг кучли футбол клублари рейтинг таснифини бошқараяпти.

«Ювентус»нинг бундай муваффақиятга эришишига сабаб чемпионлар лигасининг гуруҳлар турниридаги чиройли ўйини ва Минтақа биллур соврини учун ўтказилган турнирдаги ғалабаси бўлди.

Илгари рейтинг таснифни бошқариб келаётган Испаниянинг «Барселона» клуби иккинчи ўринга тушди. «Бавария» учинчи ўриндан тўртинчи поғонага кўчди. Учинчи ўрин Колумбиянинг «Америка» клубига насиб этди.

Шундай қилиб жаҳоннинг энг кучли ўнлик гуруҳлари қуйидагича тузилди:

1. «Ювентус» (Италия)
2. «Барселона» (Испания)
3. «Америка» (Колумбия)
4. «Бавария» (Германия)
5. «Аякс» (Голландия)
6. «Ливерпуль» (Англия)
7. «Пари Сен-Жермен» (Франция)
8. «Атлантика» (Аргентина)
9. «Ривер Плейт» (Аргентина)
10. «Милан» (Италия)

ХАРИН ҲАЛИ МАЙДОНГА ТУШМАЙДИ

Яқин кунларгача Англиянинг «Челен» клуби учун ўйнаган россиялик дарвозабон Дмитрий Харин мавсум охиригача, яъни келаси йилнинг май ойигача майдонга туша олмайди. Бунга сабаб «Шеффилд Уэдей» клубига қарши ўйиндаги бузилишидир.

«Челен»нинг бош тренери Р.Гулмет норвегиялик дарвозабон Ф.Продес билан икки ярим йилга шартнома тузди.

«Мен ўзимни биринчи операциядан сўнг анча яхши ҳис қилаяпман,- дейди маҳаллий журналистлар билан суҳбатда Д.Харин.- Оёғимни, тиззамни букиб, бир нечта машқлар бажара оляпман. Сўнги уч ой фалаж (паралич) бўлиб ётган эдим.

Дима ўзининг катта футболга қачон қайтишини аниқ билмайди.

ҲАҚИҚИЙ СПОРТ БАЙРАМИ

Мураббийга ҳурмат, унга таъзим этишдек беминнат туйғу бўлмаса керак...

Пастдарғом туманидаги Қори Ниёзий номли 40-ўрта мактабда ўқувчиларнинг меҳрибон устози, ҳамкасбларининг содиқ дўсти, спорт устаси Нарзулла Тошевнинг 50 йиллик юбилейи муносабати билан футбол ҳамда волейбол мусобақаси бўлиб ўтди.

Ўқувчиларга 30 йилдан буён жисмоний тарбиядан сабоқ бериб, уларни саломатлигини яхшилашда, йигитларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда катта ва сезиларли ҳисса қўшган бу инсон ўз умрини спортга бағишлади.

Беллашувлар қизғин ва кутаринки кайфиятда ўтиши, ҳақиқий спорт байрамига айланиб кетиши, шогирдларнинг устозга муҳаббати, устозннинг шогирдларига берган тарбиянинг маҳсули эканлигидан далолатдир.

Мирзо АҲРОР.

Пири-бадавлатларимиз ҳақида ҳикоялар

БАХТ КАЛИТИ

«Сизларнинг яхшиларингиз - узоқ умр кўриш билан бирга яхши ишларни қиладиганларингиздир»
(Ҳадисдан)

90 ёшда ҳам газетани кўзойнаксиз ўқиб борадиган, ақл-ту ҳали ўз ҳолатлари билан катнашиб, навбатдаги сонини орзиқиб кутадиган кишини кўргансизми? Шундай киши билан ёнма-ён ўтириб суҳбатлашгансизми? Жарангдор овозини, тўхтамасдан сўзларини тинглаб, маҳлие бўлгансизми?

Биз ана шундай шарафга муяссар бўлдик. 90 ёшли ўтахон хоналарида, у кишининг ширин суҳбатидан баҳраманд бўлдик. У киши ким дейсизми? Аввало, отахоннинг ўз ҳикояларини тинглайлик:

- Отам,-деб салом. билан гапира бошладилар у киши,- қандолатфуруш бўлганлар. 2 ўғил ва 3 қиз кўрганлар. Аммо улар вафот этиб, битта ўзим ёлғиз бўлиб қолганман. «Камолон» маҳалласида Мулла Олим домла мактабида ўқиганман. Онам 2 ёшимда, отам 8 ёшимда вафот этишган. Кейин мени катта опам тарбиялаш учун уйларига олиб кетганлар. У кишининг эрини Маҳамаджон муфти дер эдилар, шу киши тарбиясида Себзордаги Улугбек номли мактабда ўқидим. 6-синфни битириб, Ҳадралаги Навоий номли таълим-тарбия техникумига ўқишга кирдим.

Уша вақтларда Ҳамза театри қаршисида 2 қаватли бино бўлиб, Саидкаримбой ҳовлисида жойлашган эди. Бу техникумга Туркияда таҳсил олган Шаҳид Эсон афанди мудир эдилар. Унда турк домлалари ичнагина эди. Худога шукур, ҳозир ҳам хотирам ёмон эмас. Буларнинг ҳаммаси кечагидай ёдимда. Ибрҳим афанди деган турк домла тарихдан дарс берардилар. У киши ўз тарихини яхши билган одам, фазилатли одам ҳисобланади, дер эдилар. Уларнинг жойиб сўзларини уша пайтда Ойбек ҳам, Миркарим Осим ҳам, Ҳомил Ёқубов домла ҳам жон деб тинглашарди.

Бирга ўқиган дўстларимдан яна бири Субутой Долимов эди. Раҳматли Субутой домла кўп ҳазил, илмга қизиққан, аммо ўзи ҳам бир оз кишиқроқ толиб эди. У ерда «Бизнинг фикр» деган деворий газета чиқар, уша вақтларда деворий газеталарга катта эътибор берилар эди. Ойбек ҳам, Миркарим Осим ҳам дастлабки қаламларини ана шу деворий газетада синаб кўришган. Ҳозирги ижод йўлига қадам қўймоқчи бўлганлар деворий газетанинг нималигини билмасалар ҳам керак. Субутой Долимов «Бизнинг фикр» деворий газетасига бош муҳаррир эди. У киши билан талабалигимизда бир ёқда, бир хонада истиқомат қилганмиз... дутор чертишини ҳузур қилиб тинглар эдим, ашулаларини завқ билан эшитиб, санъатга ихлос қўйганман. У кишининг келажаги порлоқ эканлиги уша вақтдаёқ маълум эди. Субутой Долимов юзлаб китоблар ёзиб, нашр эттирди, «Ўзбекистонга хизмат кўрсатган фан арбоби» даражасига етди. Ҳомил Ёқубов ҳам йирик олим бўлиб танилди. Ойбек эса ўзининг тиришқоқлиги, серфикрлиги, изланувчанлиги билан сафимизда алоҳида ўрин эгаллаб турарди. Ойбек ҳам, Миркарим Осим ҳам ўзбек адабиёти тарихида ўзларига абадий ҳайкал яратиб кетдилар...

Ушбу ҳикояларни тинглар эканмиз, 90 ёшли бу таббаруук инсонга қараб, турганбиттани кўрасиз. Ҳатто кичик тарих-ку, нега биз уларнинг курган-кечирганларини тула ёзиб олмаймиз, нега видео тасмаларга тушириб олмаймиз, бу кексаларга эътиборсизлик эмасми, деб ўзимизни койиб утирдик ва ҳикояларни давомини тингладик:

- Иш фаолиятимни Эски шаҳарда Сассиқ ҳовуз деган жой бўйларида, уша ерда бир мактабда домлачиликдан бошладим, уша Номиқ Камол деган турк шоири номи берилган эди. Уша мактабда ўзбек тили ва адабиётидан дарс бердим. Ўқитувчи етишмаслигидан жуғрофия фанидан ҳам дарс бердим. Бир йил ишлагач, 1929 йилда САГУнинг суғориш ишлари муҳандиси факультетига ўқишга кирдим. Уни 1933 йилда ўқиб битирдим. Кейин гидромелиоратив техникумида ўқитувчилик қилдим. 1985 йилда Транспорт институтига ўқитувчилик қила бошладим ва илмий иш билан шуғулландим. 1939 йилда техника фанлари номзоди бўлдим. Кейин доцент, 25 йил геодезия кафедраси мудири бўлиб ишладим. 50 дан ортиқ мақолаларим, 15 дан ортиқ китобларим босилиб чиқди.

Ҳа, отахоннинг ёшларга билим бериш ва фанни ривожлантиришдаги хизматлари эътиборга олиниб, унга профессор ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби унвонлари берилди. Ўзбекладан чиққан биринчи геодезист бўлдим.

Берунийнинг геодезия соҳасидаги ғояларини ўрганиш ва тарғиб қилиш натижасида «Беруниийнинг геодезия соҳасидаги ишлари» монографиясини ёздим, у ўзбек ва рус тилларида босилиб чиқди. Энди у кишининг исмишарифларини айтсак булар. Қодирхужа Норхужаев - Ғулом Қодир домла! Тошкентдаги «Камолон» маҳалласида туғилганлар. Ҳозир нафақада бўлсалар ҳам маҳалла қўмитасида тафтиш комиссияси раиси жамоатчилик ишини олиб бормоқдалар.

Юқорида биз Қодирхужа домланинг хотираларини ҳикоя қилдик. У кишининг ёддан айтиб берган шеърларидан айрим парчаларни келтирамиз.

Чўлпондан бир парча шеър айтиб бердилар, эшитинг:

Билмайман кўнглимни юпатган кимлар,
Тоғларми, тошларми ё оқар сувлар,
Ё кишанлардан бўшалган қўллар,
Ёки ойдан томган вафосиз нурлар.

Яна Чулпоннинг кейинги шеърларидан эпитасизми:

Севги сусаярмикан, ўти пасаярмикан.
Ёки илинчак кўнглим ёниб кексаярмикан
Бу севги чинга кетса, эркими асир этса,
Оҳ шуни тушунганда, эс фонари сўнганда
Сердце разрывается.-

- деб ҳаз-қаҳа отиб кулдилар.

Биз бир зум завқланиб, отахонга ҳайрат кўз билан боқдик, у кишининг хушчақчақлиги бизга ҳам кўчгандай бўлди.

- Биз Чулпон билан 1923-1924 ва 1926 йилларда учрашганмиз, - деган гапни давом эттирдилар отахон. Бу ҳақда «Мен билган Чулпон» номли мақолам «Шарқ юлдузи» журналида босилган.

- Ўзингиз ҳам шеър ёзганмисиз? - деб сўрадик.

- Ҳа, қатто шеърларимни тўплам шаклига ҳам келтирган эдим. У вақтда педтехникумда ўқирдим. 1-тупламим «Ҳаваслар», 2-тупламим «Завқлар», 3-тупламим «Муҳаббат туйғулари» деб аталган қулёзмаларим эди. 1929 йил да поччамни «халқ душмани» деб КГБ қамоққа олиб кетганда мени тупламлар қулёзма шеърларимни ҳам олиб кетиб, йўқ қилишган.

- Пенсияга қачон чиққансиз? - дедик негадир қутилмаганда.

- 1988 йилда.

- Нега кеч?

- Институтимиз пенсияга чиқишга рухсат бермади, совет даврида шунақа эди. Нафақага чиққач, ишдан бушатишарди. Шунга қарамай, ректорга кириб, «81 ёшда ишлашим уят энди, болаларим қуйишмаяпти», деб ўзига розилик олиб, нафақага чиққанман.

- Оила аъзоларингиз ҳақида ҳам сўзлаб берсангиз...

- Уч ўғил, уч қизим, 20 та набирам, 22 та эварам бор. Катта ўғлим институтда доцент, иккинчиси бош инженер, учинчиси композитор, эшитган бўлсалангиз - Нодим Норхужаев - консерваторияда доцент бўлиб ишлайди. Қизларимнинг бири доришунос, иккинчиси инженер, учинчиси чевар. Шу учинчи қизим Хабиба шоир Пулат Мўминга турмушга чиққан.

- Кечирасиз, кампирингиз...?

Шундай дейишимиз билан у киши хомуш бўлиб қолдилар, тийран катта-катта кўзларига ёш олдилар. Уринсиз савол бердик шекилли, деб лаб тишлаб қолдик. Йўқ, ҳар қалай уларнинг тутиб олиб, гапни давом эттирдилар.

- Уч ой бўлди, кампирим 79 ёшида вафот этди, раҳматли кўп яхши аёл эди. Мавлуда билан 63 йил бирга яшадик. Бундан 4 ой олдин мана шу диванда ётиб, телевизор кўрардик, ёстиқларини тўғрилаб, юзига термулиб, кўнглини кутарар эдим. Шунда у: «Яшанг, Сиз жаннати одамсиз, илоҳим умрингиз узоқ бўлсин», - дер эди бечора мендан миннатдор бўлиб...

- Узоқ умр кўриш ҳақидаги фикрингиз қандай?

- Бунинг сабаби оддий, инсофли, чекмадим (ҳазиллашиб «юрмадим ҳам» деб кулиб қуйдилар). Бировга хиёнат қилмадим. Тинч, қурқмай яшадим. Қурқиб яшаш умрни қисқартиради. Бойлик ортидан қувмадим, ҳалол яшадим, кўпроқ гонорарлар ҳисобига.

Ҳовлимга 6 сотих ер бор. Ҳозир ҳам жисмоний иш қилиб тураман. Кечаси соат 10 да ётиб, эрта тонгда тураман. Масжидга пиёда бориб келаман. Таомларда қуюроқ суюқ овқатларни, мева-чеваларни хуш кўраман. Менда деярлик буш вақт бўлмайди. 20 кишилик улфатимиз бор. Улар ҳам ичишмайди, жўра бошиман. Ургимизда ҳеч ким чекмаган, кувёларим ҳам.

Қодирхужа ота суҳбатидан катта маънавий таассуротлар билан чиқар эканмиз, бахт калити, узоқ яшаш ҳикмати ҳар бир кишининг ўз қўлида, яшаш тарзида экан, деган хулосага келдик.

Садоқат ФАЙЗИЕВА,
Байит ТУРДИЕВ,
«Ишонч» мухбирлари

Элга хизмат-олий ҳиммат

ОЙҚОР БОЗОРИ ИШГА ТУШДИ

Ойқор тоғи бағрида «Ойқор» ширкатлар уюшмаси жойлашган. Бу хўжалик Жиззах вилояти марказидан 90 километр, Бахмал туман марказидан 30 километр узоқликда жойлашган. Транспорт харажатлари қимматлашган ҳозирги шароитда ойқорликларнинг Жиззахга ёки Усмат бозорларига боришига бир мунча қийинчиликлар туғдирмоқда. Бозор иқтисоди шароити келтириб чиқарган қийинчиликларни бартараф этишни тадбиркор хўжалик раҳбари Абдуваҳоб Абдувохидов ва тажрибали қурувчи Муродқосим Абдураҳмоновлар ўз зиммаларига олдилар. Ҳар иккала эл ўғлагаси узаро маслаҳатлашиб хўжалик марказида бозор ташкил этишни режалаштирдилар. Режа юзага мутасадди ташкилот раҳбарларига ҳам маъқул тушди. Дарҳол бозор майдони учун ер ажратилди. Бозор қурилишига сармоядорлар, хусусий дуконлар ҳам жалб этилди. Қисқа муддат ичида 3 та гушт дукони, 8 та тижорат магазин, 60 метр узунликда павильон, озиқ-овқат, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиладиган дуконлар курилиб битказилди.

Яқинда бозор иш бошлади. Ҳафтанинг ҳар сешанба куни буладиган савдо бозорига Жиззах, Ғаллаорол шаҳарларидан, Бахмал туман марказидан тижоратчилар, дуконлардор, «Ўзбексавдо», «Ўзбекбирлашув» тизимидаги магазинлар ташриф буюриб ўз маҳсулотларини сотмоқда. Бозорга хўжалик ҳисобидаги «Сангзор» матлубот ҳиссадорлик жамиятига қарашли дуконлар ҳам аҳолига беминнат хизмат кўрсатмоқда.

Бозоримизнинг биринчи навбати ишга тушди,- дейди «Ойқор» деҳқон бозори директори Муродқосим Абдураҳмонов.- келажакда бозорнинг иккинчи навбати қурилади. Бозорнинг машҳур булишига тулиқ асослар бор. Қадимда Самарқанддан чиққан савдо карвони «Ойқор» хўжалиги ҳудудидаги уша қадимий бозор билан тикланиб элга, халққа хизмат қилмоқда. Бозор ёнидан чорва молларини сотиш учун махсус жой қилинди. Одамлар узлариг даги ортиқча булган чорва молларини Усмат бозорига транспортда ташиш азобидан қутулдилар.

Эндиликда Бахмал туманида бозорлар сони 6 тага етди. Тижоратчилар, дуконлардор, давлат савдо ташкилотлари аҳолие эҳтиёжига кераклиг молларни бозорларга келтириб харидорларга сотмоқда.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

Ўқинг, қизиқ!

ИСКАНДАРНИ ЛОЛ ҚОЛДИРГАН ҲУРЛИҚО

Косон туманидаги Новқат шаҳри ҳақида ўнлаб афсоналар борки, улар араблардинг «Минг бир кеча» сини беихтиёр эсга солади. Шулардан бири афсона Александр Македонский (Искандар Зулқарнайн) билан боғлиқ.

Афсонада нақл қилинишича жаҳонгир улкан ва обод Марв (Туркманистон ҳудудида) шаҳрини олгач, шитоб билан Новқат шаҳрига етиб келади. Унинг мақсади қудратли шаҳар бойлигига эга бўлиш эди. Аммо шаҳар дарвозалари ёпиқ, жон зоти кўринмасди. «Майли кеч тушди, тонг саҳаргача суворийларимга дам берай, эртаблаб шаҳар дарвозалари очилмаса кули кукка совирилади» деб ўзига тасалли беради. Шу дақиқаларда Новқат шаҳри ҳокими, ибодатхона коҳини билан шаҳарни, халқнинг тақдири ҳақида кенгаш қилишарди. Ҳокимнинг кенгаш тугагач, шу кеча мўъжиза юз бериши жаҳонгир аскарлари шаҳарга кирмай қайтиб кетишини башорат қилади. Новқат ҳокими бунга ишонқирамай очиқроқ сўзлашни сўрайди.

Ёруғлик тангриси Ахурамаздага коҳиннинг тоат-ибодати, илтижоси ижобат бўлиши ва бу мўъжиза қандай содир бўлишини ҳокимга сўзлаб ва охирида мўъжиза сири аён бўлгач ниҳоясига бориб, у асирлик номи билан бир... Ҳоким эса фуқароси учун жонини фидо қилиш шарафи... Жаҳонгир шаҳарни... барча дили шаҳар атрофида ... йўқотмоқчи бўлган, бир ... Ҳоким эса жаҳонгирга мўъжиза ҳақида сўзламоқ учун унинг қароргоҳига йўл олади.

Жаҳонгир шаҳар ҳокимини совуқ қарши олиб нега дарвозаларни очмаганлигининг сабабини сўрайди. - Омад доим бизга ёрлигига ишонч йўқ... ҳақиқат эшитмаган бўлсангиз, ...лар ҳокими унга шаҳар ... Ҳокими уни шаҳарни олиш қийин эмаслиги, шаҳарга, ахолига омонлик ва бир мўъжиза ... қилишини билдиради.

Жаҳонгир ҳокимнинг сўзини ишонмайди. Нахотки шер тулкига, тоғ ... бургутга айланиб қолса деб, уни зиндонга буюрмоқчи бўлади. «Улимдан қўрқмоқ номардлар иши, аммо мўъжизадан юз ўгирсанг умр бўйи пушаймон қиласан» деди, ҳоким ишонч билан. Жаҳонгир ҳокимнинг шаҳарга қайтиб тушиб қўйишга ишонади. Ҳокими уни куриқчилари билан бирга шаҳардаги абадий олов ёниб турувчи ибодатхона томон бошлайди.

Ёруғлик худоси Ахурамазданинг қудрати, билан ибодатхонада мўъжиза юз бериши олдиндан ижобат бўлган эди. Улар ибодатхона эшигидан кенг залга кирадилар. Жаҳонгир залга қадам қўйганда унга муаттар гулларнинг ҳиди димоғига урилади, деворларда гўзал қизлар расми шундай моҳирона чизилган эдики, улар худди тирикдек. Ҳумор боқувчи кўзлар, лабда майин табассум, атрофда ширин таралаётган саси кулар, Жаҳонгир ширин мусиқа асбобларидан куй таралар, аммо ижрочиси кўринмасди.

Ҳоким уни олтиндан ясалган эшикдан ичкарига бошлаб киради. Жаҳонгирнинг кўзи гузалликда ягона, тим қора сочлари латиф қоматини ёпиб турган қизга тушади. Жаҳонгир лол қолади. «Бу гузаллик маъбудаси Афродитадан ҳам кўчли экан» пичирлайди. Ҳимаят ногаҳон ул малакнинг нозик оёқ панжалари остидан олов чиқиб бир зумда қизнинг борлиғини эгаллайди, аммо олов латиф қизни куйдирмайди, табассум ила боқиб турарди. Шунда малакнинг қулоғидан иргишиб олов учқуни чиқади ва жаҳонгир яшин ургандай ерга йиқилади. Улар жаҳонгирни оҳиста кўтариб отахонидан чиқарадилар. Жаҳонгир ўзига келиб сўнг у ўзига келади.

Бу мўъжиза уни батамом лол қолдирган, таърифга сиғмас, сўз билан ифодалаш қийин булган ҳисларни гувоҳи бўлганди. Жаҳонгир аёлларга «Қурдиларнгизими бу сиҳоятни» дейди. Аммо улар ҳеч қандай мўъжизанинг шоҳиди булмаганликларини улардан эшитгач яна ҳайрону лол қолади. Узоқ жимликдан сўнг ҳоким бу мўъжиза тангри томонидан нозил булганлигини, агар кимки ушбу муқаддас ибодатхонани бузишга жазм қилса, гузаллик путур етказса оқибати яхши бўлмаслигини унга сўзлаб беради. Шунда жаҳонгир мўъжиза содир булган шаҳарга дахл қилмасликка сўз беради.

Ҳоким олтин лаганда уч нарсани келтириб унинг олдига қўяди. Унда олтиндан ясалиб усти ақиқ тошлар билан безатилган тиш тирапичан, олтиндан ясалган бақа, қимматбаҳо узук бор эди. Бу мендан совға дейди ҳоким. Олтин ва ақиқ тошдан ясалган бу тишпаичан, бақага боқсанг кузинг равшан, руҳинг тетиклашади, узукни панжангга тақсанг умрбод навқирон, ёш бўлиб қолаверасан. Аммо узукни қулингга тақишдан олдин сувларимга кўзи солгин. Сен ёш бўлиб, энг гўзал, шу йигит бўлиб қолаверасан. Лекин кўз ўнгингда севимли ўгилларинг, невараларинг сенинг жондан севган ёдлари кампирларингдаги фазо кўпладилар, буюк салтанатинг ҳоки-туробга юз тутади. Абадий ғам-алам сени тарк этмайди. Танла буларни, аммо сенга аччиқ ҳақиқатни сузлаганим учун айб қилма.

Жаҳонгир уйга толади ва ҳокимга қарата: бу совға шаҳарда қолсин. Менга эса абадий ёшликнинг нима кераги бор. Инсон табиати худо қулида. тақдиримла нелар ёзилгани, қанча умр кўрмоқлигим фақат унга аёндир». Ҳоким жаҳонгирнинг сўзини эшитгач бош эгиб таъзим қилади.

Эрта тонг. Жаҳонгир Искандар Зулқарнайн от устида уйчаники билан Новқат шаҳрига қараб турарди. Суворийлари хурсанд негаки улар сал вақт утгач шаҳар бойлигига эга буладилар. «Шаҳарга ким ҳужум қилса унинг калласи олинади», деди жаҳонгир. - У мени мунақадас. Новқат халқи менинг ҳимоямда бўлади». Жаҳонгирнинг бу ҳукми атрофдагиларнинг ҳайратга солди. Йиллар ўтади. Жаҳонгир Искандар Зулқарнайн ўз сузига собит қолади, кулаб шаҳарларни ўз тасаррўфига киритади, аммо Новқат шаҳрига ҳеч ким дахл қилолмади.

Соли ПЎЛАТОВ,
Қашқадарё вилояти ўлкани ўрганиш музейи директори, драматург.

Минг бир хабар

ОЛТИН ЎҚЛАР КИШИ ҲАЁТИНИ АСРАБ ҚОЛАДИ

Рак касаллиги ва бир неча жиддий юқумли касалликлар британиялик олимларнинг янги ихтироси, яъни генли тўппончанинг ўқи билан яқин орада инсониятга унчалик хавфли бўлмай қолса, ажаб эмас. Тўппонча ичидаги генлар беморнинг касал органларини мўлжаллаб отилади. «Био-рел» деб номланган инглиз лабораториясига аъзосининг айтишича, янги микротўппонча ДНК молекулалари билан биргаликда майда олтин зарраларни билан ўқланади. Бундай олтин ўқ билан танага кирган ДНК молекулалари касал тўқималарга ёйилган сари уларни соғломлаштириб боради. Инглиз олимлари ўз кашфиётларини генлар тиббиётидаги инқилоб деб ҳисобламоқда. Бундай усул билан яқинигача давоси йўқ бўлиб келган бир неча касалликлар олдини олиш мумкин.

ЭЪЛОН

Тошкент Ирригация ва Қишлоқ Хўжалигини Механизациялаш Инженерлари Институтини МГР-77, МГР-81, ГТС-81 гуруҳларини битирган талабаларни 20-21 декабрда институтда бўладиган 50 йиллик юбилейга таклиф этамиз.

САФО, ТОҲИР, ОЙБЕК.

ИШОНЧ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир
Саидкаром САЙДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф.МУЛЛАЖОНОВ, М.ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТЎЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА, Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари — 56-52-89
Масъул котиб — 56-52-78

БЎЛИМЛАР

Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт — 56-82-79. Ахборот ва спорт — 56-87-63. Маънавият ва маданият — 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва муҳбирлар билан ишлаш — 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ — 56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:

Жиззахда —3—82—18. Наманганда — 6—22—10. Самарқандда — 35—64—24. Фарғонада — 24—58—43. Урганчда — 6—03—40. Қаршида — 5—33—71.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
• Сешанба ва жума кунлари чоп этилади.
• Сотувда эркин нархда.

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 24-уй.

Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди Офсет усулида босилди. Формати А—2, ҳажми 2 босма табоқ.

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй. Нусхаси — 27.999. Буюртма Г— 0720. Босишга топшириш вақти — 20.00. Топширилди 19.30. Масъул навбатчи: Абдуҳамид ПАРДАЕВ. 1 2 3 4 5 6